

170 години от рождението на Патриарха на българската литература

РАЗГОВОР С ВАЗОВ

„Много мъжество ни трябва, за да следваме целта си за присаждане принципите на доброто и истината в нашия обществен живот сред тая атмосфера от пошлост“

На стр. 2-3

В дните, когато почитаме паметта на загиналите за свободата на България, много често се питаме какво ли са мислели нашите борци за свобода. Често чуваме гумите „Какво би казал Левски, Ботев, Вазов, ако виждаше какво се случва днес у нас?“. В годината, когато честваме 170 години от рождението на Патриарха на българската литература, в неговите писма търсим отговорите на въпроси, които ни вълнуват. Увеличаващата се пропаст между „Погизото“ и съвременното поколение е показател за отдалечаването на хората от българската същност.

Новият Великден – празникът на суетните

■ Тази година честването му беше по-различно и изправи един срещу друг виртуалния напредък и назадничавото мислене

На стр. 4

Бил Гейтс идва да чипира българите

Конспиративните теории за COVID-19 започнаха да се разпространяват и споделят по-бързо от всекидневните брифинги и статистики. Подобно на сценарий за екшън филм всичко започна с преположения за нов световен рег и завършва с коронясването на милиардера Бил Гейтс за новия враг на народа

На стр. 6

AMNANATER арт

Стр. 12-13

Искам да съм ютюбър

Всеки от нас има профил в поне една социална мрежа, притежава смартфон, гледа клипове в „Ютуб“, използва „Гугъл“. С развитието на социалните мрежи се появили хора, които превърнаха работата си в онлайн платформите в професия. **Ютюбър** и **инфлуенсър** – ако тези гуми са ви непознати, то вероятно има много какво да научите за новосъздадените професии. В България все още тези професии са прохождащи и познати само на по-младата аудитория

ОЩЕ АКЦЕНТИ

Стефан, Фобия, Коронавирус, Задущница, Пандемия, Тръмп, Криза, Медии, Съливан, Херман, Конспирации, Fear, Графити, Коесмос, Facebook, Ерин, Албания, Аноло, Фотография, Болсонаро, Глобализация, Танева, YouTube, Spacex, Минило, FOMO

Берат – градът с 1001 прозореца

Името Берат произлиза от старобългарското „Бълграг“ или „Белграг“ – Белият град. Наричан е „градът с 1001 прозореца“. Но не е ясно дали всъщност жителите са имали предвид „хиляда“ (njè mijè) или „един над друг“ (njè mbi njè), тъй като имат подобно звучене. Кварталът е построен на много стръмно място и прозорците наистина изглеждат наредени един над друг.

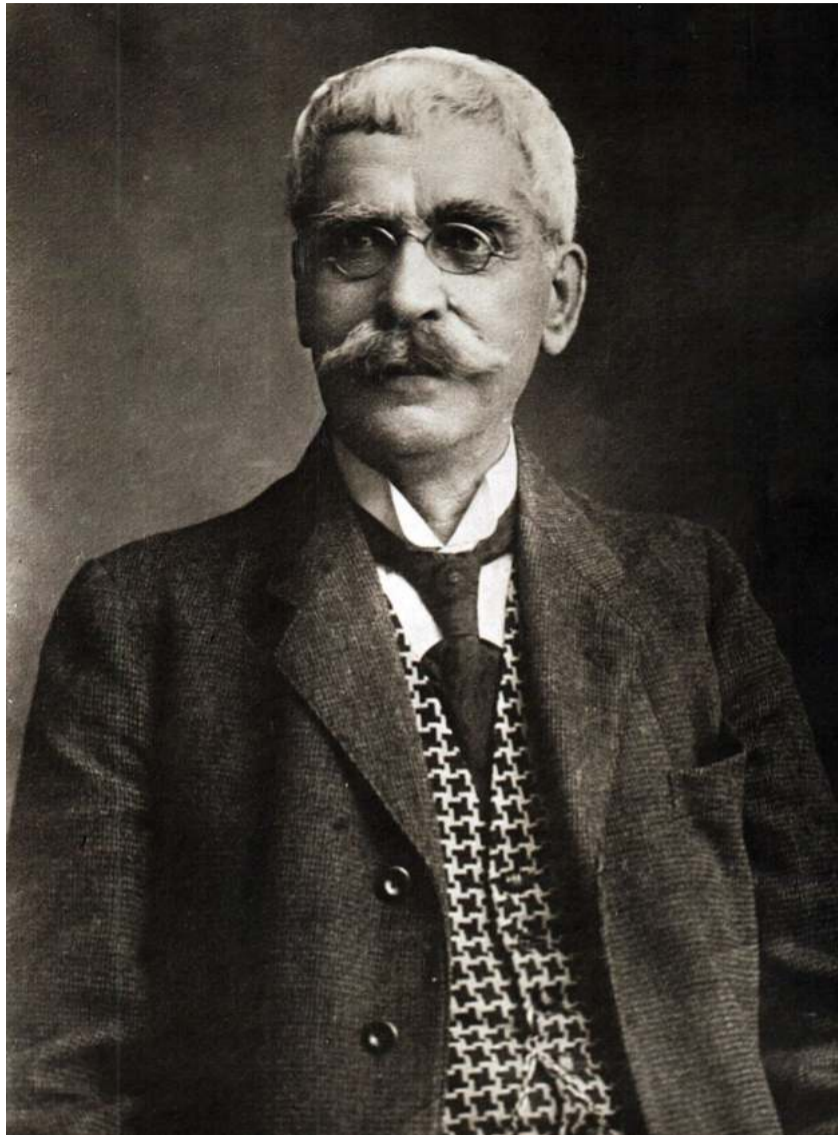

На стр. 24

В романа си „Под игото“ Вазов разкрива основни черти на българската народопсихология, моралното израстване на българите, разтварянето на родовия свят към света на народа. Въпреки това обаче тези градивни елементи от българската същност трудно се възприемат от модерното поколение ученици, за които книгата се е превърнала в поредното задължително четиво, чиято дълбочина не могат да усетят.

През последните години имаше няколко опита трудното разбиране на Вазов и отдалечаването му от съвременното поколение да се премахне или поне намали. „Под игото“ се издаде на шльокавица, което породило полусни реакции у хората, въпреки че имаше за цел да провокира, да окаже обратен ефект и вниманието да се насочи към съхранението на автентичния стил. Миналата година излезе издание на съвременен български език, което обаче даде повод най-вече за отрицателни отзиви и изданието беше премахнато от печат. Такива мерки и действия са палиатив и не могат да служат като решение на проблема, а напротив – показват, че трябва да се търси друг начин за справяне с него. Трудното общуване със света на Вазов няма да изчезне с подмяната на гуми, но няма и да се изпари, когато отхвърлим това „предложение“ и не се представим друг подход.

Неразбирането, което се приписва на произведението на Вазов, не може да бъде премахнато просто чрез замяна на едни гуми с други. Вазов е неразбираем не толкова заради езика и

Увеличаващата се пропасть между „Под игото“ и съвременното поколение е показател за отдалечаването на хората от българската същност

стила на писане, колкото заради света, който отразява и който е трудно възприеман от младите хора. Проблемът е, че самият светоглед е променен; увеличаващата се пропасть между творбата и съвременното поколение е показател за отдалечаването на хората от българската същност. Проблемът се задълбочава, когато трудното възприемане на „Под игото“ пречи на хората да оценят творбата – заклеимявана е като неразбираема

и поради тази причина скучна; други български романи като „Тютюн“ са поценени от младите хора. Това не е лош признак, но посочва отдалечаването им от българската народопсихология, тъй като в творбата на Димов се засъпват психологически взаимоотношения в човешки, универсален аспект: интимните човешки изживявания и взаимоотношения по време на криза – социална, историческа, духовна, сблъсъкът на светове

или изолирането и затварянето на някои светове в себе си, което ги погубва.

Дори преводът на съвременен български език на „Под игото“ да беше одобрен, няма как да се преведат самите ритуали. Тогава тяхната същност ще се загуби, тъй като носят енергията на времето си и на изначално българското. Сега тази енергия е по-скоро насочена навън, с много повече и по-силни взаимодействия със случващото се в света. Сега по-скоро се наблюдава затваряне на родовия свят към света на народа и разтварянето му към света изобщо, отъждествяването му с чужд светоглед и култура, с които по-лесно се асоциират младите. Проблемът е, че те се „запознават“ с ритуалите и традициите най-вече чрез медиите, възприемат ги като екзотика – те не са свързващи с живота, а са нещо, което се схваща като различно.

Творби като „Под игото“ са произведения, в които се побира народният дух – неговата култура, светоглед, традиции. Творбата не само ги обгръща в себе си, а самата тя се превръща в част от националното самосъзнание. Въпреки чисто човешките терзания на героите и техните сблъсъци, „Под игото“ съдържа българската народопсихология, бит, ритуали, които най-силно могат да бъдат възприети от народната душа. Вероятно връзката между младите хора и „Под игото“ може да се изгради и запази, като самите те се запознаят с българските ценности и традициите, с културното развитие на народа ни чрез часове по народопсихология, които да се въведат в българското образование. Тогава няма да бъде нужно автентичността на творбите да се руши в опитите те да бъдат по-лесно разбираеми за новите поколения.

Петър ГАРГОВ

Годината на Вазов в годината на коронавируса

Аз съм българче и расна в дни велики, в славно време, син съм на земя прекрасна, син съм на Юнашко племе.

Следва моментът, в който родителите ти ръкопляска бурно и очите им са пълни със сълзи на гордост. Усещаш, че тези гуми ги трогват силно. Да, това си ти в първи клас – хлапе с няколко паднали зъба, което не разбира какво точно казва,

но нямаше как да не забележи притихването в мига, в който „силно и изразително“ (по заръките на учителката) подхвана първия стих.

В първи клас искаш да играеш. Не те интересува кой е Иван Вазов, в какви времена е написал стихотворението си, нито пък защо е необходимо да го научиш наизуст. Дочуваеш, че всеки българин трябва да го знае. Освен това мама и тате така казват.

Учителката, баба и дядо – също... Е, щом те така казват, значи така трябва. Това е правилно. Ето, виж колко радостни и горди са след рецитала!

Нека за малко оставим миналото и се пренесем в настоящето. Сега годината е 2020-а и се навършват 170 години от рождението на Патриарха на българската литература. Само че „годи-

Следва на стр. 4-5

Вгните, когато почитаме паметта на загиналите за свободата на България, много често се питаме какво ли са мислели нашите борци за свобода? Често чуваме гумите „Какво би казал Левски, Ботев, Вазов, ако

виждаше какво се случва днес у нас?“. В годината, когато честваме 170 години от рождението на Патриарха на българската литература в неговите писма търсим отговорите на въпроси, които ни вълнуват*.

– България такава ли е, каквато искахте да бъде?

– Жално ми е при мисълта за бегстващото отечество. Уви! Какви големи загуби и безбройни злочестини претърпя то! Как страшно зяят раните му дълбоки! А при туй надеждата да се изцерят те скоро, отслабва. Бъдещето, което в една известна минута ни се видя оздравено и светло, пак хвана да мъжди и да тъмнее, като една фалшива светлина в нощта.

– Как човек избира между любовта към Отечеството и към човечеството?

– Любовта към отечеството не пречи на любовта към човечеството. Аз повтарям, преди всичко се чувствам българин и много повече съчувствам и се удивлявам на ония, които сега проливат кръвта си за свободата на братята си, нежели за ония, които стоят настрана безучастни и философстват за „възвишена любов човешка“, която е немислима без любовта към брат-човек.

– Вие сте прекарвали много време в странстване. Има ли по-хубави места от родината?

– В чужбина ние не носим ореола на борци или страдалци, а просто на бежанци. Още по-малко сме интересни, като не виждат в нас ни единство в мислите и делата, ни идейност, ни въодушевление. Всеки ден все повече се убеждавам, че нашето място е в България. Там страдание, там болка: извън нея сме безполезни. Мисля, обаче, че една от причините, и главната, на нашата нравствена немоц навън е разпръснатостта на силите на емиграцията, от което произтичат разни инициативи и нескладни действия. Боже, кога ще лъснат светли дни над тая нещастна България! Аз не мисля, че емиграцията е в състояние за каква и да е плодотворна деятелност. Шепата хора, които са извън България, могат да бъдат полезни само вътре в нея.

– Какво трябва да бъде водещо по пътя към желаната промяна?

– Тая жажда за отмъщение бе станала „хляб наш насущни“. И когато стана възможно отмъщението, то бе страшно, безпощадно, събливно! Никога не съм мислил за мене си, че ще мога да бъда толкова лош. Знаеш ли какво често мечтая? Някаква Вартоломейска нощ, на която вече не се чудя. Подир всичко, каквото стана в България от българите, мисля, че само една кървава река може да взмие калта и да прероди народа, като едно кръщение. Разбира се, всич-

Разговор с Вазов

„Много мъжество ни трябва, за да следваме целта си за присаждане принципите на доброто и истината в нашия обществен живот сред тая атмосфера от пошлост“

ките тия сладки и кръвожадни мечти са осъществими при възтържествуването на едно наше въстание. Само то ще ни освободи, честно, въздигне.

– Имахте ли съмнения в реализирането на вашата мисия?

– На моменти не виждах никакво разсветление на нашия хоризонт. Положението застрашаваше да се увековечи и да ни остави да си узкапем в това пусто изгнание. Поне да можеш тогава да имам надежди някакви, за някаква благополучна развързка, а то нищо нямаше да ти стопли гушата, да ти поднови куража. Дано вие бъдете по-гругояче с вярата, защото само вярващите са за завидване, не в едното царство небесно. Наистина, трънлив е нашият път. Много вярва в себе си, много мъжество ни трябва, за да следваме неуклонно целта си за присаждане принципите на доброто и истината в нашия обществен живот сред тая атмосфера от пошлост.

– Как се чувстввахте по времето на освободителните борби?

– Това са събития толкова велики, толкова необикновени, щото човек мисли, че това е някой сън. Изпитвахме толкова удивление и възторг от успехите на нашите бра-

тя-освободители. И моето романтично село Сопот стана жертва на варварите, които го ограбиха, изгориха по-голямата му част и избиха 100 – 200 души от жителите, между които, уви, и милият ми отец загина в Балкана.

– Как народът прие освобождаването на първите градове?

– Народа ни в освободените места се обърна на едно алчно стаго от спекуланти и сребролюбци. Нямаше никакви благородни стремления, никакви светли чувства, никакви явления, които да ти стоплят гушата. У нас няма ентузиазъм. Уви!

– Как ще коментирате актуалните събития в политиката, които разтърсват българското общество?

– Борбата не е за принципи, па ако щеш за идея, а свършено лична. Тука гонят някои лица само и само защото те стоят по-високо нравствено и социално от другите. Не можем да кажем, че това е следствие от невежеството или от многовековния гнет. В най-трудните минути от по-напред народа гаде доказателство на живот, на самонадеяност и на патриотизъм. А сега – заспал е!

– Според Вас какви са хората, които ни управляват?

– Новините от България на-

последък са госта интересни. Съглежда се силно разцепление на властващата партия. Арестувани са за кражби от гържавното съкровище някои от управляващите. Опозиционните вестници, които изникнаха пак следствие на малката свобода, дадена на печата, нападат правителството и правят един куп разобличения на беззаконията и насилията му.

– Виждате ли някакъв изход от трудните моменти?

– Не се съмнявам, че когато и да е, ще излезем из това тежко положение и ще заживеем нов живот, но ударите, получени от настоящето, ще оставят неизлечимите си следи в нашите умове и сърца. Съмнението и убиващият скептицизъм ще бъдат неотлъчно другари на всяка наша великодушна мисъл и на всяко добро и честно начинание. Тежки са изпитанията ни, но не мисля, че сме заслужили това наказание от съдбата.

– На фона на ниския интерес към литературата днес, има ли добри съвременни автори?

– В сегашната епоха, гето всички сили и симпатии са обърнати към груга посока, а не към книжнината, гето хладнината, апатията и злата воля убиват още в зародиш и всяка инициатива, която би клонила да гаде какво-годе движение на книжнината у нас, неправедно и невеликодушно е, мисля, да бъдем строги и жестоки към ония, които днес придават малко живот на трънсалото ни книжовно поле.

– А какво е мнението Ви за съвременната журналистика?

– Литературната пустота около нас, която празноглаголивите, партизански, кални вестници не можеха да запразнят, причинява скръб на всеки интелегентен съотечественник.

Павлина ГЕОРГИЕВА

* Цитатите са от том 21 и 22 на „Иван Вазов – събрани съчинения в 22 тома“

Новият Великден – празникът на суетните

Великден е. И общо взето, нищо не е същото, освен козунаците. Сутрешното слънце е затиснато в облачен похлупак, през който минават слаби лъчи. На земята пък облачни са хората, повечето от които едва пропускат през себе си вярата. По-скоро чакат тя да почука на вратата им с игването на празника. Длъжна е да дойде на тази дата, нали така?

Този Великден обаче е по-различен в сравнение с минали години и очакванията преминават в други измерения. Обявено е извънредно положение заради пандемията от коронавирус, светът е затворен, страхът от заразата е голям. Затова седим и чакаме вярата да дойде, да ни спаси, да се появи като по чудо точно днес. Днес ще изискваме много от нея.

Както и вие, така и аз едва ли ще забравя този Великден. Той беше преди всичко телевизионен, както всичко напоследък. Но може би именно заради това ми се стори крайно особен, поделен в две реалности – медийната и тази близо до мен. Не съм сигурна вече коя е истинската.

Както си му е редът, денят започна и премина в телевизионен репортаж. Имаше онлайн излъчване от църквите, чувах се и църковни песни – все неща, които се очаква да приповдигнат духа ти, докато миеш съдовете. И тъй като на някои хора това не им беше достатъчно (че как?!), те отидоха до църквите въпреки постоянните предупреждения да не напускат домовете си. Медисте уверяваха, че няма струпвания на хора, докато от видеорепортажите им се виждаше ясно, че правилата не се спазват в храмовете.

По телевизора хората изглеждаха бързащи, ентузиазирани и уверени. „Ами аз реших да отскоча до църквата, викам, да запаля една свещичка, празник е, пък и нямаше много хора“, казва една жена пред камерата, попитана защо не е предпочела да се помоли от вкъщи. „Не можете да забраните вярата на хората, правилно е, че

Тази година
честването му
беше по-различно
и изправи един
срещу друг
виртуалният
напредък и
назадничавото
мислене

оставиха църквите отворени, мен не мож'ма спр' да отида на църква“,

казва друг. Следва нагнис: „Останете си вкъщи! Заразените днес са общо 50 в България и 150 хил. по целия свят“. После – църковна музика.

След известно време обаче гася празничния екран, за да отида до магазина. Трябват ми яйца. Той се намира на 20-ина минути пеша, но това е нормално за по-малките селца. Тук има само една бяла църква, която работи само по празници. Минавам покрай нея, за да потърся усмивките

на хората. Вратите са отворени, но няма никой. Явно днес никой не празнува. А къде ли са всички, които казват, че „нищо не може да ги спре“ да отидат на църква... Липсва гори шепотът на камбаната. Чува се единствено гласът на кукувицата и се вее черен парцал, закачен на оградата. Пътят се гали това значи, че вярата тук е изчезнала? Къде е? Аз не я виждам.

А по телевизора изглеждаше толкова красива, окупена с тези прекрасни букети, опакована в толкова усмивки и заградена от толкова много блестящи светлини!

Искам да я докосна, да я

притежавам, да има хепиенд! Както дават по големия екран...

Това, което виждам, са единствено резервираните погледи на минаващите, бързите им стъпки към вкъщи и страхът от неизвестното. Поздравявам една от местните баби и я питам защо няма никой в църквата, да не би да не работи. „О, как! В този коронавирус, питаш ли ме... А аз съм вярваща, но къде ти църкви по време на чума. Молим се от вкъщи, така сме решили, че кой знае кой какво докосва там“, казва ми тя разстроено.

И добавя с тъжни очи, че светът си отива.

По този начин, общо взето, се сблъскаха двете ми реалности. Нещо у мен се преобърна. Един срещу друг застанаха виртуалният напредък и назадничавото мислене, за да се слепят в едно.

Аз видях – гагоха ги по телевизора – тези, които не са ходили от години на църква, излязоха, най-вероятно заради сегашната обстановка, за да запалят свещ с надеждата, че днешната молитва ще „се сбъдне“. Въпреки че точно в момента бяха помолени да си останат вкъщи. Всички се молиха за здраве и за да бъдат „наистина чути“, решиха, че трябва да присъстват физически.

Не знам доколко те вярвах, но знам, че така доказаха не вяра, а суетност. Заговориха една нужда и в крайна сметка изконсумираха вярата. Молиха се да се върне при тях, въпреки че отпадна са я загубили.

И дори тя да се върне за ден, въпрос на избор е дали ще загържат у себе си, или ще попречат лъчите ѝ да преминат през тях...

Анина САНТОВА

Продължение от стр. 2
ната на Вазов“ без време се превърна в годината на коронавируса.

Днес нашите баби, дядовци, майки и бащи се запасяват с храна, лекарства и други провизии, защото вече са преживели времена, в които оскъдицата е взела човешки животи. Те смятат, че това е правилно, така трябва. Как обаче да им обясниш, че е почти невъзможно онези условия на живот да се

Годината на Вазов

повторят пак? А ти вярваш ли го? Не купи ли онзи ден няколко гопълнителни пакета ориз и макарони „за всеки случай“? Вчера пък съседката носеше промишлени количества тоалетна хартия. „Хайде да вземем и за вкъщи няколко ролки в повече... все пак никога не са излишни“, казваш си, но наум, защото иначе ще се почувстваш като главен герой в някоя от многобройните шеги във „Фейсбук“.

Тазгодишните първоклас-

ници отново ще рецитират произведението на Иван Вазов, а родителите им ще са във възторг, защото вече са пораснали и са разбрали значението му, не осъзнавайки, че самите те са като първолази. Всички ние сме. Само че вече не наузустяваме стихове, а фалшиви новини, политически изказвания, конспиративни теории... Повтаряме ги, без да знаем защо. Просто така трябва, това е правилно. А вечер си сипваме една ракия „за всеки

Сегашното предизвикателство, пред което е изправен светът, е несъмнено повратна точка в развитието на човечеството в социален, икономически, а дори и в културен план. В медиите постоянно се противопоставят множество мнения на учени гали коронавируса е изкуствено създаден, или е просто естествен продукт на природата и съответно на потреблението на човека. Така погледнато, и в двата случая той е продукт.

Независимо от тези две гледни точки, бихме могли да кажем, че неговото разпространение е вследствие на глобализацията. Той е неин пряк продукт. Все пак, следвайки втората теза, бихме могли да твърдим, че вирусът е неизбежен. Зародил се е заради необходимост, тъй като пазарите, на които се продават прилепи и други екзотични животни за консумация, са прецимно посещавани от бедни хора. Това не подкрепя твърдението, че глобализацията е напълно естествен и градивен процес, който трябва да се насърчава. Проблемът е, че потреблението ражда още повече потребление. Това довежда и до казуса с изнасянето на различни производства на гържавите в други страни, където има евтина работна ръка. Действително, компаниите печелят много повече по този начин, но така, при силна необходимост, каквато има сега, им е по-трудно да се справят с подобен вид бедствие, и трябва да разчитат на други гържави.

Пример за това е САЩ: през 2017 г. ураганът Мария засегна жестоко Пуерто Рико и нанесе мащабни щети на гържавата. САЩ обаче също пострада – Пуерто Рико е най-големият производител и износител за САЩ на банки за интравенозна инфузия, продукт от съществено значение. САЩ става потърпевша страна, без дори да е засегната пря-

Глобализацията и световната криза

Повратите, които пандемията от COVID-19 може да предизвика

ко от природното бедствие. Ето как глобализацията носи не просто големи печалби, но и риск за засягане на много гържави. Затова и глобализацията е много удобна среда за развитие на един такъв вирус. Получава се ефект на переругата – един пазар в Ухан е причина за кризисна ситуация в голям регион в Италия (а и в цяла Европа). Процесите на глобализация, с които модерното поколение е свикнало, са представени по такъв начин, че да изглеждат неизбежни – превръщат се от аномални в нормални. Такъв индустриален утилитаризъм довежда и до рисковете на глобалното общество, за които говори и Улрих Бек в „По пътя към модернизацията“.

Интересно е да погледнем обаче на глобализацията и от друга гледна точка. Тя наистина облагодетелства: притежаваме лесен достъп до това, от което имаме нужда. Стига се до прекалена зависимост, до свръхпотребление. Разширяват се физическите пространства и се скъсяват духовните, като това води до отчуждение между хората. Когато човекът се пренасити от материалните

потребности (и ако го е правил през целия си живот), той рано или късно се обръща към духовната си природа. Тогава обаче духовният свят се стеснява и се адаптира към масовата култура и масовите потребности: стига се до процес на уеднаквяване. По този начин дори изкуството произвежда продукти за масова култура и така истински стойностните творби и личности остават в периферията. Глобализацията е проект, водещ до окрупняване на бизнеса, проект за създаването и поддържането на международни компании, които, от своя страна, са нов вид общности. Общности, в които хората поддържат взаимоотношенията си и не могат да функционират извън тези измерения, извън тази матрица.

Пандемията от коронавируса едва ли ще сложи край на глобализацията, тъй като тя е прекалено удобен способ за постигане на цели, с които вече човечеството е свикнало. Тя е и измерение, в което се побират множество интереси. Ако има някаква промяна, тя най-вероятно не би била голяма дотолкова, че да се откажем от глобализацията. Въпреки това много хора се надяват, че пандемията ще преобърне представителни и ще ни върне към забравени ценности, че ще припомни човешката уязвимост. Последните няма да бъдат единствено икономически; психолози прогнозираат, че много от хората ще бъдат с влошено психическо състояние. А психическото състояние на гнешните поколения е лабилно.

И все пак от подобна криза могат да се извлекат и позитиви: може би следствията ще накарат много гържави да обърнат повече внимание на здравните си системи. Да не ги negliжират толкова, да помислят за медиците, които

вместо да емигрират в чужбина в търсене на по-добри кариери, за останат да лекуват своите съграждани. Възможно е все пак гържавите да се затворят до някакъв степен, да последват модела на Великобритания, която напусна ЕС. Такова изолитане, разбира се, би отслабило влиянието на международни организации като Европейския съюз. Пандемията би могла да породу скептицизъм към неговите сили и способности.

Не бихме могли с убежденост да твърдим гали световният проблем, който в момента е подложен всички гържави под изпитание, ще доведе до точно определено състояние на света. Има различни прогнози – от такива за тежка безработица до почти „ренесансови“ обрати в системите. Глобализацията няма да изчезне напълно. Единствено може да се отслаби нейната сила, което би позволило на гържавите да погледнат вътре към себе си. По-неблагоприятният вариант е да не се промени изобщо или дори нейната сила да се засили, но социалната гистанция, която в момента се спазва, едва ли толкова лесно ще изчезне от съзнанието на хората, след като карантината приключи. Но независимо от тези две полъсни изхода от ситуацията трябва да се погледне на нея като на предупреждение и проглеждане, които не просто да бъдат подминати като поредния естествен катаклизъм (въпреки че такива катаклизми са се появявали постоянно в историята на света: юстиниановата чума, бубонната чума, холерата, испанският грип), а да служат за основа на нов етап от консолидирането на усилията на човечеството въпреки политическите различия и инцирането на съзидателни процеси, които да останат трайно в човешкото съзнание.

Петър ГАРГОВ

В ГОДИНАТА НА ...

случай“ и разбира се, защото сме „Юнашко племе“. Това го наизустихме още в първи клас. И май само него запомнихме от Вазовото стихотворение.

Погрижете се вашите деца да знаят какво е направил Вазов за България и какво още е написал за нея, както и да разберат стихотворението в неговата цялост и в контекста на времето му. Защото, ако се научат да правят това като малки, след време, когато пак има извънред-

на ситуация, рафтовете по магазините едва ли ще са празни. Тогава правилното ще бъде поставено в контекста на сега и не наизустеното от предишните поколения и тиражираното в медиите ще диктува действията им, а единствено трезвата, добре информирана преценка.

Тогава всички ще осъзнаем, че всеки българин (и всяко българче) трябва да научи това.

Славя СТОЯНОВА

Бил Гейтс идва да чипира българите

Справихме се с пандемията, но губим битката срещу заразата от конспиративни теории

Коронавирусът не е първият вирус, предизвикал пандемия. Но е първият, който парализира обществения живот и нанесе огромни щети върху световната икономика. Политиците, и в частност министър-председателят на България Бойко Борисов, се отнесоха изключително сериозно към него и взеха навременни мерки за ограничаването на заразата.

В страната беше обявено извънредно положение. Любимите паркове и молове затвориха, броят на новите заразни постепено се изкачва към неизбежния за вируса пик, а скулката превърна „Фейсбук“ в трибуна на спящите до обявено тулуци. Конспиративните теории за COVID-19 започнаха да се разпространяват и споделят по-бързо от всекидневните брифинги и статистики. Подобно на сценарий за екшън филм, всичко започна с предположения за нов световен рег и завърши с коронясването на милиардера Бил Гейтс за новия враг на народа.

Напълно основателните тревоги на гражданите отвориха уникална възможност за привържениците на конспиративните теории. Страхотовете и паниката на хората, много голяма част от които не вярват в науката, бяха подплатени от публикации с дезинформация и clickbait заглавия. Голяма част от теориите се публикуват в блогове и страници с подвеждащи заглавия като „Голата истина“, „ОНовини“, „istinata.eu“, „istinskitepovini“. Авторите им не се позовават на научни изследвания и доказателства, текстовете често си противоречат. Те създават едно протестно общество, което обединява антиваксъри, противници на кемптрейлс, погръжници на новия световен рег и страхуващи се от рептили (като кралица Елизабет II). Проблемът е, че колкото повече се опитваме да оборим

тези теории, толкова повече се сблъскваме с фалшиви новини и емоционални, вместо рационални аргументи. Хората вярват все повече на инфлуенсърци, отколкото на истински специалисти.

„Интелектуалното говорене се уповава на търсене на логика, базирана на знание. А в момента на мода са усещането и чувствата – хората не искат да им се обяснява рационално, те предпочитат да прегърнат простото „аз си знам“. Затова и почвата за безумни конспиративни теории е толкова плодотворна днес у нас“, коментира аниматорът Теодор Ушев в интервю пред онлайн изданието „Тоест“.

Далеч преди появата на вируса във „Фейсбук“ започна нашествие от снимки на гълъби. От описанията към тях става ясно, че тествове на мрежа от ново поколение в Холандия, позната като 5G, са довели до смъртта на около 500 птици. Притеснени потребители се опасяват, че мрежата от следваща генерация е източник на радиация, причинява рак и аутизъм. Същите твърдения се използват и за

да предотвратят нейния предшественик – 4G или позната още като LTE мрежа, която използваме на мобилните си устройства днес. Според Световната здравна организация твърденията за „пет джи“ са безпочвени – единственият риск за здравето съществува, когато човек е в непосредствена близост до 5G предавателна клетка.

След появата на коронавируса теорията рязко смени посоката. От радиочестотни вълни, които причиняват тумори, 5G мрежата се превърна в причинител на микровълнова болест, която уврежда тъканите и е преносител на заразата. Фейсбук групата Stop5G Bulgaria обединява над 55 хил. членове, а онлайн петиция със същото име беше подписана от 25 хил. души. Микробиологът Йордан Стефанов пише в блога „Наука и критично мислене“, че мрежата от пето поколение не е опасна за хората, а в основата на истерията покрай нея стои руската телевизия Russia Today.

Как ще излезем от тази криза? Отговорът е прост –

необходима е ваксина. Но ако попитате антиваксърите и загрижените „бг мамии“ във форумите, те ще започнат да ви убеждават, че ваксините са вредни, причиняват аутизъм и увреждат организма. Човечеството неведнъж е било спасявано от смъртоносни болести благодарение на коктейлите в инжекция, но няма да чуе този аргумент от техните противници.

В началото на пандемията антиваксърите сякаш потънаха в онлайн пространството като в заешка гупка. Конспиративното миниобщество събра нови сили, след като в медиите се появиха публикации, че се разработват и че са започнали клинични изпитвания на няколко вида ваксини. Никой не знае кога те ще бъде готови. Здравните специалисти са на мнение, че ще изминат най-малко 12 – 18 месеца, за да бъде разработена първата ваксина. Но според антиваксърите целта ѝ ще бъде обществото да бъде заразено с новия коронавирус, да бъде чипирано и впоследствие контролирано с помощта на 5G мрежата. В социалните мрежи се появи и петиция против поставянето ѝ (петиция срещу нещо, което не съществува).

В конспиративните общества бързо бе намесено и името на основателя на „Майкрософт“, който чрез своята „Фондация Бил и Мелнда Гейтс“ е един от най-големите спонсори на разработките за ваксина. Името му е замесено в т.нар. заговор за намаляване населението на Земята, а той е обвиняван, че притежава патент върху COVID-19 и че има лична облага от кризата. Привържениците на теорията твърдят, че Гейтс е главният виновник за внедряването на микроскопични чипове във ваксините, с които властите ще могат да следят човека и неговото здравословно състояние. В социалните мрежи привържениците на науката и невярващите в конспирациите започнаха да създават забавни колажи с лика на Гейтс и нагпис „Бил Гейтс идва да чипира българите“.

Социалните мрежи трябва да се постараят да контролират конспиративните теории и фалшивите новини. Ерозията в доверието към лекарите и учените е критично висока. Справяме се с пандемията, но губим битката срещу конспирациите.

Снежина ПАШИНОВА

Популисти за пример

Световната пандемия и разпространението на коронавируса накара милиони да си останат вкъщи, икономиките да се замразят, остави хората без работа по целия свят и провокира огромен страх и паника от непознатото. Хвана неподготвени едни от най-добрите европейски болници, които не знаят как да се справят с растящата крива на заболяемите, нуждаещи се от хоспитализиране.

Постави един въпрос на хората по цял свят: „Как да се гържим отговорно, съзнателно и дисциплинирано и да опазим всички околности?“, и даде един отговор – социално дистанциране. Но ето, че има световни лидери, които са на друго мнение. За тях икономиката и финансовият просперитет на страната е на първо място, независимо колко жертви може да вземе безотговорното им поведение. Това са американският президент Доналд Тръмп и бразилският президент Жаир Болсонаро. А и какъв по-подходящ момент за малко популизъм по време на световна криза!

Президентът на САЩ даде да се разбере, че е притеснен за въздействието върху икономиката, идващо от всички затворени заради пандемията фирми и бизнеси. Според него икономическите последици за страната, ако бъдат продължени строгите мерки за социална изолация, ще бъдат твърде големи, за да може да си ги позволи. „Нашият народ иска да се върне на работа“, написа в профила си в „Твитър“ гържавният глава на

Президентите Доналд Тръмп и Жаир Болсонаро подценяват световната пандемия

САЩ.

Според Тръмп голяма част от заразените хора ще могат да ходят на работа и да извършват задълженията си без значение от вируса, който носят. Той добавя, че коефициентът на смъртност от коронавируса, изчислен от Световната здравна организация, е фалшив и преувеличен и голям процент от хората ще могат да се възстановят бързо и да бъдат работоспособни.

Президентът на Бразилия Жаир Болсонаро нарича коронавируса „малък грип“. Твърди, че кризата с коронавируса е медийна измама, омаловажава губернаторите на Рио де Жанейро и Сао Пауло за решението им да наложат карантина. Голяма част от гържавите в Латинска Америка затвориха границите си, за да спрат разпространението на вируса и да намалят заразените и жертвите, но крайнодесният президент отказва да последва техния пример.

Болсонаро пренабрегва гражданските протести срещу безотговорното му управление с думите „Сега не е време за протести и да ме обвиняват за всичко, което се случва“, съобщава „Ройтерс“. Социологически проучвания показват, че недоволството от управлението на гържавния глава е голямо.

Точно такава е стратегията на популистите. Те отхвърлят експертните мнения и научните изследвания. Твърдят, че само тяхното мнение е вярно и че на тях може да им се има доверие, ся-

каш имат достатъчно опит. Опитват се да убедят хората, че вирусът изобщо не е толкова страшен, колкото го представят медиите, които са наши врагове, защото преувелича реалността, а тя не е чак толкова негативна. Популистите винаги знаят какво искат хората, и говорят от тяхно име. А това, което всъщност правят, е да манипулират мисленето на обществото. И да го насочват в удобна за управляващите посока.

Тръмп в случая сравнява коронавируса с обикновен сезонен грип. Най-страшната популистка стратегия на американския президент е, че той се опитва да накара хората да повярват, че всичко, което прави и говори, е за тяхно добро. А общественият интерес винаги е номер едно приоритет за него и неговото управление. Тъй като хората са учудени от познанията на Тръмп, който твърди, че знае повече за пандемията от световни здравни експерти, той коментира: „Може би имам природен талант“, визирайки негов „гениален“ роднина, който е бил учен.

Изобщо не му е времето да пробутваме популистки манипулативни изказвания на хората и да си мерим икономиките и парите. Изобщо не му е времето да се правим на всесилни и безстрашни, че знаем какво се случва със сигурност, откъде идва и кога и как ще приключи. Изобщо не му е времето да се правим, че разбираме повече от експертите, и да отхвърляме наука-

та като ненужна и преувеличена и да поставяме чиято и да е икономика с приоритет пред здравето на хората.

Твърде много човешки животи са заложени на карта, която става все по-кървава и червена и показва все по-голямо разпространение на заразата и увеличение на заразените от коронавируса. Изобщо не е в наша полза, на американците или на когото и да било да се вслушваме в думите на Тръмп и да се правим, че сме „разгадали мистериата“, че имаме лекарство и ваксини и съвсем скоро те ще могат да се прилагат. Че всичко съвсем скоро ще отшуми и можем да продължим живота си точно така, както сме го живели досега.

Според данни на Университета „Джонс Хопкинс“ в края на май най-засегнатите страни в света, с най-много заразени са САЩ и Бразилия. В САЩ са почти 1,7 млн. души, а в Бразилия – над 400 000. Сами можем да си направим изводите колко „ефективни“ са мерките на двамата лидери в страните, в които икономиката е основен приоритет.

Не знам кой би се хванал на манипулативните тактики на американския или на бразилския президент да мотивира народа си да работи за икономиката и да рискува живота на всички граждани. Не знам кой би поставил икономическото благосъстояние пред здравето на хората. Не знам какво е човешка еволюция, и не знам защо се смята, че човешките същества са най-развитите и най-мислещите в тази вселена. Нищо от това, което казват световните лидери, които сами сме си избрали, не ми го подсказва, а какво остава да ми доказва.

Никола ПАНКОВА

Вестник от стюденнтите
за стюденнтите

АКТУАЛЕН

АМАМАЕВ
ЮНИ 2020 / Брой 7

Коронавирусът и българските медии

В първите месеци на 2020 г. водеща тема в света е COVID-19. Миларди въпроси обиколиха целия свят, а отговори на част от тях все още няма. Важното в тази извънредна ситуация е доколко добре се представят фактите в медиите.

Наблюдавайки информационните канали в България, забелязваме идентичност в отразяването на новините, особено изразена във водещите телевизии. Тази тенденция се гължи преди всичко на „извънредните“ включвания, които може би в началото „стряскаха“ хората, но в последствие придобиха смехотворен облик и изгубиха значението си някъде по пътя към така желаната истина. Крайният резултат от пренасищането с облика на генерал-майор проф. г-р Венцислав Мутафчийски и компания води до възприемането на щаба като нормална част от ежедневието ни и мнозина все по-рядко се вслушват в изказванията, предавани на живо.

Ако насочим вниманието си към задаваните въпроси от журналисти по време на брифингите, можем да ги разделим на две групи – адекватни, които са от значение за обществото, и неадекватни, нелепи. Трудно можем да

Изоляцията и несигурността са предпоставки за развитие на депресивни състояния

изчислим тяхното съотношение, но по-лошото е пропускането на по-съществени въпроси, като например „Кой ще се погрижи за психическото здраве на българина?“. Преминахме през икономиката, туризма, мярката 60 на 40 за бизнеса, неясните гати за футболните първенства. Но някъде там забравихме, че парите не са всичко. Загрижени за здравето си, в борбата за нагмоцие над невидимия враг, пренебрегнахме психическите проблеми.

Пренасищането с информация относно едно и също нещо в продължение на месеци несъмнено води до психоза.

Липсата на сигурно бъдеще, невъзможността за изкарване на прехрана, бедността, изолацията и глага са предпоставки за развитие на депресивни състояния. Четем и слушаме тонове информация всеки ден, а сякаш нищо не се казва. Въпросите след брифинга често биват недоизяснени. Функцията на Националния оперативен щаб (НОЩ) в праймтайма на телевизите, погодно на глещите в миналото, се превръща в съобщаване на черната статистика. Цифрите завлягяха съзнанието на българските граждани. Тази тенденция се засили особено след изказването на премиера Бойко Борисов малко преди сполетялата ни „корона“, някъде

край Перник, в което той нарече интервюиращи го журналистски „мисирки“. Общественият имидж на професията пострада и доверието към медиите спадна драстично.

И въпреки липсата на някои конкретни отговори влиянието на медиите е безспорно. Пандемията от коронавирус доведе и до нова вълна от фалшиви новини, а в тяхното разпространение понякога се включват и представители на официалните власти по целия свят. Поради увеличаващия се брой фалшиви новини в страната беше обсъждано предложение за въвеждане на нов закон, свързан с разпространението на неистина, който беше стопиран от президента Румен Радев.

Ако говорим за журналистическата отговорност в момент на глобална здравна криза, това означава предаване на препоръките на здравните власти. Медиите трябва да насочват към полезни контакти, към които всеки може да се обърне при нужда. А за да не се достигне до „пренасищане“, е важно информацията да не бъде преповтаряна многократно. Необходимо е в новинарския поток да фигурират теми от друго естество, различно от пандемията. Едно е сигурно – приключи ли тази вирусна медийна какафония, ще настъпи затишие след бурята. А тогава за какво ще говорим?

Деница СЪБЕВА

Вълната от коронавирус не просто ни запрата по домовете, но и ни заля с епидемия от новини. Животът ни изцяло се преобърна – карантина, задължителни маски, носене на ръкавици, работа от вкъщи.

Промени се и дневният рег в медиите. Темата за коронавируса не просто зае централно място в новинарските емисии, тя измести абсолютно всички останали. Тънка обаче се оказа границата между ефекта на информираното общество и този на психозата. Отвсякъде преливат новини за вируса, вече е трудно да им избягаш.

Информирано ли е обаче обществото, или само си мислим,

Епидемията от новини

че това е така? Постоянният наплив от новини за COVID-19 по-скоро внася нежелание у хората да слушат за него. Медиите трябва да представят важна за обществото информация и те послушно правят това, но го правят за сметка на други новини с не по-малка важност. Това постоянно повтаряне на цифри на заболели или починали, мерки, въведени от правителството, оставят у хората фалшиво усещане за информационна наситеност.

Всичко това даде своето отражение и в социалните мрежи. Там освен с нови-

ни за вируса можем да се сблъскаме и с безброй конспиративни теории за произхода му, недоказани и неизпитани съвети за това как да се лекуваме или предпазим от него. Пак там път си намират и безброй „фейкнюзъри“, за които всяването на паника, явно, е скрито удоволствие. Разбира се, „Фейсбук“ отново е основна трибуна за изразяване на недоволство спрямо правителството и управляващите. Интересна е и реакцията на хората спрямо мерките на правителството. Ако управляващите не направят нищо на фона на пандемията,

коментарите са – те отново не мислят за нас. Ако обаче се опитат да наложат мерки с цел овладяване на епидемията – това е заговор.

На всичкото отгоре пак има теми, свързани с коронавируса, които остават незагледани. Защо няма данни за последиците от преустановяването на детските и женските консултации? Говореше се за ръст на абортите по собствено желание, а данни за това няма. Как се отразяват паниката, социалната изолация и възможната последвала депресия на бременни, хора със здравословни

проблеми, деца? Какво се случва с всички проблеми на здравната ни система, които изплуваха на повърхността? Къде са ни реанимациите, в които трябва да се възстановяват болните, и щом всички знаехме, че вирусът ще гоиде, защо не бяхме готови?

Казват, че страхът е нещо хубаво, когато е в малки количества, защото ни пази от опасности. Какъв обаче е ефектът от всеобщото всяване на страх, ще видим след няколко месеца, когато коронавируса – перлата в медийните корони, бавно, но сигурно мине на заден план.

Калина ДАБКОВА

С COVID-19 е инфекциозно заболяване, причинявано от новооткрит коронавирус. Той засяга в по-голяма степен хората с по-слаба имунна система. Този вирус накара стотици държави по света да спрат да работят по обичайния си начин. Милioni хора се затвориха в къщите си с надеждата COVID-19 да не стигне до тях. В почти всяка страна се създадоха щабове, които имаха за цел да въведат подходящите здравни мерки и да ограничат разпространението на коронавируса. За някои хора беше безумно да стоят затворени вкъщи и да могат да излизат само за храна и лекарства. Много голяма част от обществото в началото на пандемията възрази срещу ограничаването на правата им.

Но какво всъщност е свободата? По определение от речника на Университета Кеймбридж гумата свобода означава състояние или право да имате възможност или да ви е разрешено да правите, мислите, казвате и т.н. каквото си искате, без да бъдете контролирани или ограничавани.

Какво е определението за свобода за българското население? Това е да можеш да ходиш на фитнес, на дискотека, на ресторант, на кръчма, в салон за красота. Липсваше ни да бъдем футболни запалняковци, а кучетата ни нямаха време за почивка. Освен всичката тази бутафория обаче ние бяхме възпрепятствани да виждаме близките си и да пътуваме където искаме. Децата на много семейства нямаха къде да играят, а и с кого. Всички хора бяха спрели да вършат ежедневните си задължения. Тази изолация накара доста хора да се поддават по-лесно на манипулация, на фалшиви новини и на инфодемията. Инфодемията е „болест“, която възникна след появата на пандемията. Инфодемия е, когато хората не се предпазват от подвеждаща информация и това ги кара да бъдат стресирани, уплашени, загубили реалната си гледна точка за света около тях. В дни на пандемията свобода беше първото, което ни

Обичаме ли свободата си

Способни ли са хората да ценят това, което имат, преди да го загубят

взеха. Според вас коя липса е по-лоша – тази на свободата на словото или свободата на личността? Свободата е чувство и възможност.

Ние, хората, приемаме доста неща за даденост – дишаме, виждаме, говорим, ходим, храним се, пътуваме, свободни сме...

Започваме да се тревожим за такива неща само когато ги загубим.

Да, знам, че е клише! Сега осъзнаваме липсата на близките си, а не когато бяхме погълнати от работата си. Сега осъзнаваме липсата на безгрижните разходки в парка, а не когато единствено-

мо ни желание беше да се излежаваме на гивана. В неща като това да идем до магазина без маска, да не стоим на 2 метра от хората, които искаме да прегърнем, но не можем. В такива грешни детайли се корени тленната свобода.

Другият вид свобода е тази на гуха. Тя е много по-лична, по-трудна за ограбване, но и по-трудна за имане. Свободата на гуха е присъщо качество на по-смелите и на по-будните. Тя е това, което ни остава, докато бяхме в световен lockdown. Свободата предпази голям брой хора да не се заразят от инфодемията. Тази свобода ни помогна да бъдем по-широко кроени и дори да се шегуваме с вируса. Появиха се безкрайно много

карикури на ген. Венцислав Мутафчийски, на доц. Ангел Кунчев, на проф. Тодор Кантарджиев и на Бойко Борисов.

Как бихте преживели пандемията, ако нямате телефони, компютри и интернет? Щеше да е немислимо, нали?

Тогава щяхме реално да бъдем затворници в собствения си дом

Трябва да сме благодарни, че имаме такива средства за комуникация с близки, роднини, приятели, колеги, преподаватели, ученици, студенти. Нашето поколение Z не се справя добре с тази здравна криза, въпреки че имаме достъп до интернет и светът е много по-лесно достъпен. А какво ли щяхме да правим без интернет и социалните мрежи?

Повечето млади хора и деца развиха паникатаки, психологични проблеми, ментални проблеми, признаци на социопатия.

И на последно място: вие осъзнахте ли колко свобода имате, преди да я изгубите? Развайте ѝ се, когато отново ни я върнат и започнем да живеем нормално.

Мария АТАНАСОВА

Вестник от студентите
за студентите

АКТУАЛНО

АМАНЕТ

ЮНИ 2020 / Брой 7

Общинските съветници на София Борис Бонев (32 години) и Иво Божков (37 години) гадоха коментара си за младото поколение в политиката. Доколко допринася то и дали наложилите се вече управляващи се вслушват в свежите идеи. Бонев и Божков идват в СОС от различни формации, но ги обединява една обща цел – по-добра, по-чиста, по-екосъобразна политика, която да дишаме.

Как попаднахте на ул. „Московска“ 33?

Борис Бонев: Моята мечта винаги е била да работя за родния си град, затова съм създател на най-активната организация, занимаваща се с проблемите на София – „Спаси София“. Това за мен е естествен път, по който съм поел, за това да имам повече възможности да определям начините, по които да се развива София, и Общинският съвет е стъпка към тази посока.

Иво Божков: Мен ме докара първоначално едно момиче в България. Връщайки се, установих, че много лесно могат да се променят нещата, защото те са основно сгрешени, важно е да имаш воля. Въпреки че е елементарно да се променят нещата, изключително трудно се случва този процес, защото срещу нас има хора, които буквално не искат да има по-добри функции.

Възниква ли се волята?

Бонев: Аз изпитах на гърба си, както и колегите от „Спаси София“, какво е да повдигнеш една тема, за която обществото не е готово, да получиш цялата негативна реакция – как това ще блокира града, как никои не използват градски транспорт, как това не е важно, как това са глупости и т.н. Но все пак да изгържиш и да не спиращ да говориш за нуждата, да направиш атаката от толкова много места по една тема.

Божков: Борис каза за поколенческият елемент, за съжа-

Политиката, която дишаме

ление, аз не вярвам, че е така, защото познавам хора на нашата възраст, които са абсолютно същите, ако не и още по-зле от предишните. Единствено с времето и с действията си хора, които са се заели с подобен тип дейност като нас, се доказват.

Обещанията от типа „аз, понеже съм млад, и ще Ви оправя“ това са абсолютно грешни обещания и не трябва да се връзваме на тях.

Бонев: По-скоро проблемът е, че млади хора не влизат в политиката, защото бе насладено, и то според мен напълно умислено, че политиката в България е само мръсна работа, мръсна игра и не можеш активно да участваш в политиката, без да се изцапаш. Мисля, че що се отнася и до мен, и до Иво, който е втори мандат общински съветник, можем да кажем, че има хора, които са в политиката

активно и не са се изцапали, а са свършили работа.

Божков: Но е мръсна работа и остава такава. А това дали ще продължава да бъде мръсна работа, зависи от това колко хора ще останат чисти, влизайки в нея. А дали волята се възниктава? Тя не се възниктава, а се дава като пример с лидерство, защото, когато покажеш със собствения си пример как трябва да бъдат нещата, тогава вдъхновяваш останалите да те последват.

А вие как оставате чисти тогава?

Божков: С воля, и то с доста силна воля, защото истината е, че примамките съществуват, и поне мен не са ме подминали тези примамки. Примерно да станеш част от спокойната, аморфна, управляваща политическа класа.

Когато изпъкнеш и когато не се съгласиш с тези оферти, другите започват да те вписват в кръга на полезния идиот.

Бонев: Аз съм изключително щастлив, когато при най-малката индикация, че съм си повярвал, твърде много ме свалят на земята, а това е екипът на „Спаси София“. Може би беше абсолютен късмет, но се събрахме хора с много сходен начин на мислене, хора, за които битката за по-добра София не е инструмент за забогатяване, за придобиване на власт, за решаване на някакви лични проблеми, а е кауза.

Да кажем нещо за мерките, които трябва да бъдат взети за по-добра София.

Бонев: Преди време внесох доклад, който касае именно промяна в механизма с мерки за справяне с мръсния въздух. Най-основните промени са намаляване на критериите за влизане в сила на различните мерки. За пример е зеленият билет, който в момента влиза в употреба при превишение четири пъти над нормата, докато моето предложение е да става при два пъти над нормата.

Божков: От „Демократична България“ инициираме референдум за бъдещия завод за преработване чрез изгаряне на боклук, който категорично трябва да бъде прекратен като проект, защото модерното общество се стреми към рециклиране, а не към изгаряне.

Една технология за справяне на боклука отпреди 20 – 30 години вече не е актуална

а всички модерни общества вече са го осъзнали, освен ние, разбира се.

Вие какво си обещавате на себе си?

Бонев: Точно сега е моментът да изработим много ясен план за това следващата зима да нямаме почти всеки ген наднормени повишения на фините прахови частици. От сродна на „Спаси София“ организация е заместник-кметът по екология на Варшава, която аз познавам. Лично съм я помолил да ми предостави информация за техническа спецификация на гроновете, които в Полша използват, за да се борят срещу замърсяването и горенето на опасни боклуци и забранени материали.

Божков: Единственото нещо, което е важно, е постоянството в отстояването на позициите, в които вярваме. До края на годината аз имам една-две идеи за такива теми, които са свързани с озеленяването и с това как улиците да изглеждат малко по-довършени, и то от – до, както споменах малко по-рано. Затова как от началото до края на една улица да има гървета, които да не са изсъхнали, да са в жизнена възраст, разлистващи се и обгрижвани. Това е едно от нещата, които заедно с мерките, които споменахме, ще допринесе и за по-бързото възобновяване на въздуха, който така или иначе за един-два месеца няма как да бъде променен.

Ивана ИВАНОВА

„Мисля, че всеки родител е длъжник на децата си, особено ние и нашето поколение, което живя в едно време, което бързаше първо да руши комунизма, после да строи демокрация, после да забогатее, после да поумнее. И някак не остана време за децата ни, което е много жалко. Сега ще берем плодовете на това, защото невъзпитаните ни деца са бъдещите управници на България.“

Любен Дилов-син

ИЗБОРЪТ ДА НЕ ИЗБЕРЕШ

Днешната младеж често е описвана като ленива и без цели

Този цитат от българския телевизионер, сценарист и журналист накара редица негови връстници да се замислят за завеса, която оставиха на децата, внуците и възпитаниците си. Идеалите, споделяни от мнозина тогава, са като че ли забравени и непонятни за съвременните юноши. Стремжът към правда и свободен избор не присъстват така осезаемо в разговорите на сегашната младеж. Тя често е описвана като ленива, морална и без цели. Родителите се чудят защо децата им не могат да бранят ценности, които са били така съществени за тяхното съзряване, и отказват да приемат новите им каузи.

Реших да проверя какво ще кажат тийнейджърите, описвани като неграмотни, незаинтересовани и ветрогонни. За целта проведох разговор с момичета и момчета между 15 – 19 години. **Ася** (19) има право да гласува, но не го е използвала. Казва: „Радвам се, че имам правото да гласувам, но още повече се радвам, че имам правото да не се възползвам от него“. Споделя, че чрез негласуването за политика Х тя избира да гласува за себе си, като се гържи настрана от политическото бласто. Убедена е, че някой ден ще се появи човек, заслужил нейния глас.

„Кое беше последното нещо, за което гласува?“ – въпросът е зададен към **Росен** (19), който е избрал да даде гласа си за наградите „Изборът на тийнейджърите“ и да подкрепи любимата си група. Споделя, че е гласувал на последните местни избори, но не е сигурен дали отново ще го направи. Интересно ми е дали възнамерява повторно да гласува за Наградите, и той отговаря: „Да, поне там знам, че гласът ми се взема под внимание“.

Тегу (15) и **Геру** (17) разказват, че в петъците се включват в протестите срещу климатичните промени. На въпроса „Какви хора ходят там?“, отговарят: „Много млади – на по 15, 16 и 18 години“. Питам ги дали присъствието им има нещо общо с желанието за среща с момчета (не може да се отрече, че

това би бил стимул за редица млади момичета), а **Тегу** моментално казва: „Не, за да се разпространи идеята“. Според нея всеки знае, че има проблем, но малцина са хората, които искат да вникнат в него. **Виктория** (16) е провокирана да отиде на протеста от снимка: „Когато видях почти пресъхналия водопад Виктория след сухото лято миналата година, направо ми се скъса сърцето“, посочва тя с негодование, което изглежда няма да пресъхне скоро.

Неизбежно е да не спомена името на младата активистка Грета Тунберг и нейната роля в популяризирането на движението. **Геру** казва, че проблемите са били там много преди Грета и тя е станала събирателен образ на каузата именно защото редица младежи са имали интерес и нужда да заявят своето несъгласие със случващото се в света. Тя е представител на това движение, но категорично не е единственият.

Питам ги дали биха протестирали, ако се приеме закон, с който не са съгласни, но са пряко засегнати от

него. Те се сецат за Закона за предучилищното и училищното образование, който загължава всички десетокласници да се явят на матури по български език и математика. Споделят, че масовите и техните съученици са били недоволни от промените, но не са отишли на протест срещу тях. На въпроса „Защо?“, отговарят: „Нямаше кой да го организира“. **Боби** (15), който никога не е ходил на протест, споделя, че за това определено би протестираше. В този момент проличава нуждата от събирателен образ като Грета.

Всичките те ясно съзнават, че начинът, по който могат да изразят недоволство си, е протест: „Това е място за хора с обща кауза, осмелили се да застанат за нея и да излязат с лицето си. Място, различно от телефоните, в които за секунда казваме на целия свят, че сме недоволни, но макар това да остава в интернет завинаги, то не променя нищо“ (**Вуку**). А как се променят нещата: „Ако само мислиш за нещо, без да споделиш на приятелите си, то тогава ми-

сълта няма как да прерасне в действие“. Младите хора осъзнават и прилагат принципа „обединението прави силата“. Принцип, който за много от родителите им е загубил своето значение.

Не намирам аналогия между тях и хипи движението от 60-те години на миналия век, новите млади не се характеризират като полигамни или аполитични бохеми. Те се интересуват от настоящия президент и основните политически събития. Но въпреки това не знаят какви са избирателните системи, не им е обяснено как се гласува, и не знаят кога заседават народните представители. Осъзнават, че имат огромно технологично предимство пред родителите си, но са наясно, че то не е достатъчно за решаването на кардинални въпроси. За тях то е източник на информация за проблемите, но не и метод за справянето с тях. От интернет и сайтове за свободно време са разбрали имената на световни лидери като Ким Чен Ун, Доналд Тръмп и Владимир Путин. Сред хобитата на **Георги** (17) е да следи изказванията на изброените и да прави иронични мимове, които да споделя в различни страници. Прави такива и за исторически събития: „Някои от по-възрастните намират хумора ми за черен, но с приятелите ми много се забавляваме – все пак от трагедията

успяваме да изведем смешното, и който има достатъчно култура да знае какво е станало, се смее, който няма, се възмуцава“.

Интересите на някои се простират отвъд историята и екологията. **Йоанна** (16) е присъствала на протест срещу абортите, гържала е реч. „Доброволствам в дом за деца, лишени от родителска грижа, и виждам какво могат да постигнат децата, щом им е даден шансът да се родят. Не искам този шанс да им

Следва на стр. 14

Вестник от студентите за студентите

Орша

Родом от София, талантливото момиче близо пет години живее, учи и твори в Америка. От дете е убедена, че музиката е нейният път в живота, а днес песните й звучат по радиостанции в целия свят.

През 2019 г. се дипломира от световноизвестния университет за музика „Бъркли“, където избира да учи микс от композиране на песни, пеене и музикален бизнес, за да може да се фокусира над всеки аспект на музиката. Талантливата българка казва, че на образованието си дължи всички умения, които има днес като музикант, и придобития нюо успешно да менажира себе си.

Песните от своя албум, както и синглите, които издава, Лия записва в България. Текстът и музиката пише сама, а записите прави в две студиа в София. Едното е прочутата „Пекарна“, в която са записвали много от големите имената на българската музикална сцена. Песните от миниабулма записва само за ден – процес, който определя за труден, но носещ силен емоционален заряд.

АШВА

ЕДВА НА 24 ГОДИНИ, Лия Атанасова има няколко издадени сингъла и миниабулм зад гърба си, а за сцената казва, че е нейният втори дом. Позната като LUYA, тя не е само артист с музикални заложби, тя се продава и промотира абсолютно сама. Защото знае добре, че заслуженият успех

трудно се постига. За себе си, като творец, казва, че не пасва към един жанр музика, намира вдъхновение в най-различни стилове. Това ѝ помага да експериментира със своето звучене. „Общо взето, всяка песен е според емоцията, която усещам, докато я пиша“, казва младата певица.

и амерушканската мечта

С упоритост и безспорен талант, тя покорява десетки сцени у нас и зад Океана

Влюбва се в една старинна софийска къща, в която има напълно акордиран роял, и там кани свой близки и приятели, за да отпразнуват повода с концерт в тесен кръг.

Талантливата изпълнителка мечтае да организира по-ма-

щабно събитие в България – сцена, на която да изпълни своите песни, споделяйки ги с по-голяма аудитория. Това няма да е първата ѝ официална проява у нас. По-рано през тази година тя имаше възможността да зарадва публиката в интимна обстановка на тайна локация по покана на компанията Sofar Sounds, която организира музикални събития по целия свят и с която си партнира за подоб-

Фотографията е по-жива от всякога

Фотографията, освен за машина на времето, за достоверност и документалност, може да бъде и инструмент за забавление и творчество. Това е изкуството, което запечатва моменти, време и пространство в автентичната им същност. Полиматичният характер на фотографията позволява на хора с най-различни интереси да се обединят и споделят благодарение на общата им страст. Възможностите й не спират да ни изненадват дори по време на пандемия.

Нуждата от себеизразяване е по-силна от всякога и фотографите умело го доказват чрез своите нетипични идеи, творчески предизвикателства и ловко преизобретяване на гва-

Майстори на обективна от цял свят творят и по време на карантината

лите се опитват да постигнат чрез филтър. Освен влогъри и инстаграм модели тенденцията последва и традиционните знаменитости като Деми Ловато. Вече дори се публикуват статии, насочващи ни към постигането на привидно професионални резултати в тази област.

Инстаграфика
Изненадващо „Инстаграм“ също се променя. В нашия

ни изяви и в Америка.

Като млада изпълнител, на чаровната Лия ѝ се налага да работи за себе си. Наред с ком-

Срещите с българската публика ам-блицрат Лия да творят и на български, а не изключва идеята да си сътрудни-

чи и с други родни изпълтители

път към потенциални музикални възможности. „В тези среди обикновено се създава ефект на снежна топка – с колкото повече хора се запознаваш, толкова повече неща се получават“, разкрива чаровницата. Работи усилено с цел да изгради свой скип

от хора около себе си, но не чувства, че е моментът да склучи договор с музикален лейбъл. Постигнатото дотук самостоятелно я мотивира да се изкачва по стълбицата на успеха стъпка по стъпка.

По време на обучението си в „Бъркли“ Лия среща големи имена на световния музикален бизнес – от Дъжстин Тимбърлейк и Миси Елиът, които са по-

Следва на стр. 17

newsfeed вече не преобладават снимки на полубогове, замисли за някоя изкушаваща дестинация. Време е лигата зад кадър да покажат своя безспорен талант, и то без помощта на своите модели и красиви пейзажи.

Фотографите, които използват приложението за своеобразно портфолио, вече черпят вдъхновение от самите себе си. Пример за това е Брандън Уолфел, популярен в Ню Йорк с красивите си портрети на звезди от социалните мрежи. По време на изложбата той публикува свои авторетрети и показва на последователите си как постига такива забележителни резултати чрез лампички – запазената марка, и доза креативност.

Следва на стр. 18

Facetime фотосесии

Може би първата иновация в света на фотографията от началото на пандемията са фотосесии по Facetime. Модели и фотографи обединяват усилия и организират съвместни проекти, независимо че са на километри един от друг, използвайки телефоните си. Благодарение на видео връзката творците насочват своите модели как да позират и как най-добре да използват забикалящата ги среда. Изложбата не са с феноменално качество, тъй като не е използвана професионална техника. Но пък имат ретро излъчване, напомнящо на резултати, постигнати с фотоапарат с лентата, които онлайн потребите-

STERN от графитните с тебешир до модерната стенопис

Един от най-малатливите пловдивски майстори на спрея придава дух на градските пейзажи

Димитър Механджийски или STERN е от Пловдив и е отговорен за голяма част от графитите в Капана и още много рисунки както из града, така и из цяла България. Занимава се с графити от 2004 година и реално с това си изкарва хляба. За него поговорката „музикант къща не храни“ не важи. Той е самокритичен и обича да надгражда, да вижда прогрес и авижение в работите си през годините. За него изкуството има много страни и не може да бъде поставено в рамки и да му се слагат титли.

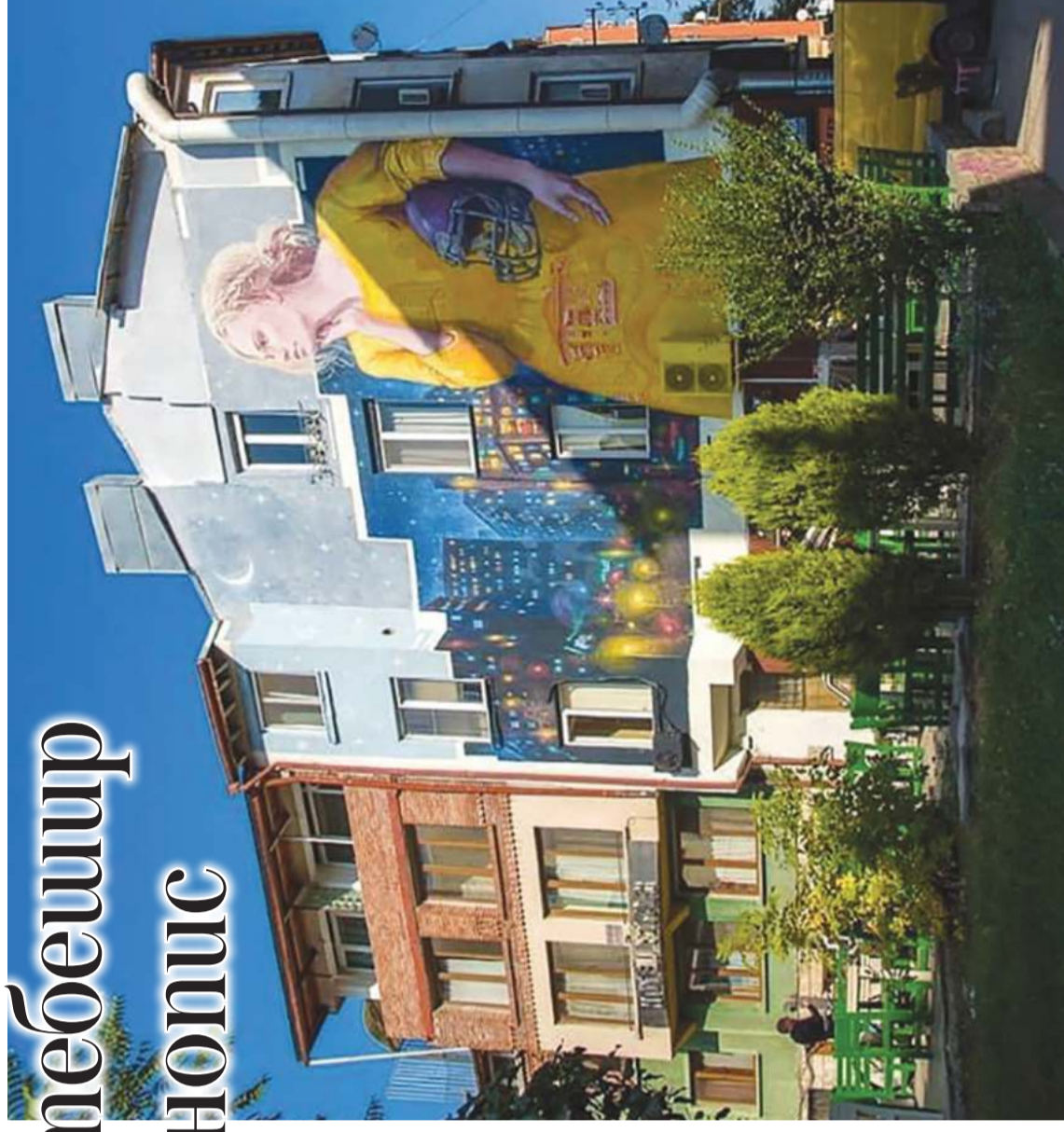
Димитър споделя, че е изненадан от отношението на хората в България към изкуството върху стена. Все повече хора го разбират и харесват. Не го смътат за поредната вандалщина. Характерите на STERN оживяват и обикалят стените из градовете на България и придават

ва. Обичам по-грубите неща. Но аз съм човек и се променям. Например като бях по-малък не разбирах абстрактните неща и си мислех, че изкуството се гради на перфекционизъм в детайла на реализма. Когато видех, че някой може да рисува реалистично и може да изгражда образи като от фотоапарат, той за мен бе най-добрият, големият майстор. После установих, че майсторът е някой, който може да прави много неща. Моят личен мироглед за майстор се променя.

Обичам всякакви стилове, стига да са изпълнени адекватно и да имат някакво вдъхновение. Дали са фасада на блок, голяма квадратура или ще е някаква

Следва на стр. 17

Как дамата с червената шапка запълни бездната между поколенията

Тя сяга до мен в автобуса. „102 е, нали?“, пита загъхано. Отговарям положително. Някак започваме разговор. Носи червена барета.

Не зная дали е само при мен, но винаги изпитвам особено чувство, когато разговарям с възрастни хора. Някаква странна смесица между респект и притеснение. Респект по разбираеми причини, а притеснение, защото сякаш подсъзнателно очаквам реплика от типа на „Е-й, ама страшна работата сте вие, днешната младеж...“. Погледвам с внимателно подобрани, добре произнесени гуми и всячески се старая да не изглеждам като бебе, макар че покрай тях винаги се чувствам така.

Дали ми се получава, не знам. Жената с червената барета обаче явно реши, че съм достоен събеседник или поне слушател. Ето какъв портрет мога да ѝ цриховам от разказаното ми между спирките.

От Ловеч е. През 60-е е дошла да „следва“ (както се изразяват те) физика и химия в София. Образованието за нея е от изключителна важност и който твърди обратното, греша. Има три деца и ги е изгледала и изучила с около 300 лева заплата. Трудно ѝ било. Но се смее. Контактна е. Наскоро е прочела, че над 140 хиляди български младежи нито учат, нито работят. А работа в България ИМА – казва тя и натъртва на гумата. Възмущава се, че голяма част от иначе умните деца напускат България. „Ето това вече е въпрос на политика“, казва ми.

Не продължаваме обаче тази тема. Би било твърде изтъркано дъвама непознати българи от провинцията да бистрят политиката в градския транспорт. Разменяме две-три гуми за мръсния въздух. И тази тема е преситена.

Вместо това започваме разговор за един от преподавателите ѝ в университета – Димитър Иванов. Запомням. По някое време тя прекъсва вече започналия разказ за него и пита: „Нали не ви е неприятно?“. Говори ми на „вие“. Остава само респектът. Та, едната половина от дома на Димитър Иванов била разрушена от бомбардировките над София. Преподавателят обичал да се шегува, че за нещастие на студентите той

бил в гругата половина, когато това се е случило. Смее се, сякаш току-що е чула шегата за пръв път. Смеем се.

Трябва да слизам от автобуса. Тя става, за да ми направи място да мина. Казваме си „Довижгане“ и измърморва по-скоро на себе си нещо като: „Я да си поседна пак“.

„Сегнете, сегнете. Заслужили сте го“, чувам мъжки глас. Един господин в близост явно беше станал неволен слушател на нашия разговор.

Слизам и веднага се обръщам към мястото, на което досега седях.

Прииска ми се да ѝ помахам, защото съм почти убедена, че няма да се срещнем повече. Тя обаче не поглежда и има причина за това. Господинът, който беше чул разговора ни, тъкмо се беше настанил до нея, а тя вече се смееше. Вече беше започнала разговор. Контактна е, припомням си.

Всъщност дамата с червената барета след време ще съм аз. И ти. И тя. И той. След години шапката на „днешната младеж“ обаче

ще е синя. Тя ще мени цветовете си многократно през поколенията. Но какво значение има каква е шапката на населението, щом главите под нея имат какво да кажат? Какво значение има кой те управлява, когато ценни образованието, когато се бориш с живота въпреки трудните условия, в които днешната „шапка“ те поставя (а всъщност животът, оказва се, е труден какъвто и цвят да е тя)? И защо изобщо имаме този ужасен навик да говорим за шапки, когато всичко, от което имаме нужда в един разговор, е нещо, което да споделим, за което да се посмеем, което да запомним?

Забравям за червената барета.

Спомням си само дамата от Ловеч, нейния гуховит професор и трудния живот в онези времена, за който тя разказа през смях.

И нашият (ще) е не по-лесен. Пожелавам си обаче един ден да сме като нея. Да се смеем много. И да говорим на „вие“ на тогавашната младеж. И да говорим с тогавашната младеж. Защото от всекиго има какво да научим. Въпреки възрастта. И въпреки шапката.

И така ще остане само респектът.

Славя СТОЯНОВА

Мечтите са захарта на живота. Те превръщат обикновеното съществуване в сладко приключение. Освен да подслаждат живота ни, те имат и ролята на учител, защото ни показват колко е важно да си постоянен, когато преследваш дадена цел. Да, мечтите са важни, но не всеки ги има и не всеки знае какво иска да постигне за краткото време, отредено му в този живот.

А истината е, че за да се превърне в реалност една мечта, човек трябва да се труди за нейното осъществяване. Понякога за това може да помогнат добрите примери на вече успели хора. Друг път това може да са приятели, които тепърва изкачват стълбата към арената на живота. Те могат да ни мотивират, защото добротата и желанието да успееш, са заразни.

Това е и поводът за срещата ми със Стефани Танева – 21-годишна студентка, която в момента следва „Медийна педагогика и художествена комуникация“ в Софийския университет, откъдето се познаваме.

Както повечето си връстници, Стефи също има разнородни интереси. Едно от хобитата ѝ включва кейпоп танци и слушането на корейска поп музика. Стефи е и лидерът на българска кавър група на кейпоп танци, с която участва в различни състезания. Тя обича да експериментира в кухнята, като приготвя сладкиши, включително захарни къщици с шоколадови стени и покриви. Сърцето ѝ обаче тупти за нещо друго и нейната отдаденост е това, което ме впечатли.

Затова сега ще ви запозная с момичето, което разказва за своето приключение към осъществяване на мечтите си.

Стефани се захваща с мода, когато е едва на 15 години. За нея подиумът с червен килим е сбъднато съкровено желание. „Винаги съм искала това – всяко момиче тайничко копнее да има корони в стая-

Изборът да не избереш

Продължение от стр. 11 се отнеме, затова ги защитавам“, споделя ученичката. Тя разказва, че всяка сегмента посещава дома по един път и съдейства на хората, които се грижат за децата. Според нея волята за помагане трябва да е съпътствана от постоянство. Осъжда поведението на тези, кои-

то отиват само по веднъж в дома и повече не се връщат: „Идват, радват им се, играят си с тях и си тръгват с добри спомени и мисълта, че са направили нещо добро. Но не е така, не мислят какво им е на децата, които за пореден път биват оставени“. Момичето е на мнение, че доброто не се различава от

всяко нещо, за което трябва постоянство, за да успееш. „Трябва да сме отговорни към него, за да бъде и то отговорно към нас“, заключава ученичката.

Остава надеждата, че младите ще бъдат по-отговорни към доброто от родителите си.

Христина ПИЛЕВА

За захарта, пипера и солта в живота

История за модата,
постоянството и мечтите

та си“, споделя Стефи. Макар това да е желаната посока за младата гебютантка в модата не е лесно да се качи на сцената. „Още помня как протече първият ми кастинг – много се притеснявах и бях напрегната, но и развълнувана, защото

Исках да навляза в тази сфера, което е предизвикателство“

казва Стефи.

Пътят на модата е госта стръмен, а накрая остава с лютив вкус като от пипер, който те разплаква. А през годините моделите трябва да усъвършенстват не само походката, позите и погледа, но и изкуството на търпението. „Снимките винаги протичат бавно – имало е случаи, в които съм снимала над 14 часа без почивка“, споделя Стефи.

Да си модел, не означава само да носиш красиви рокли и да се разхождаш на високи обувки. Трябва да си дисциплиниран.

„Спомням си снимките за видеоклип за песента на Дупого – In my mind, която по това време често слушахме с приятелите ми и бях щастлива, че се включих в проек-

та. На тези снимки организацията беше перфектна – с удването ни на площадката стилистите започнаха да разпределят грехи, да гримират и да дават инструкции кой каква роля играе. Моята задача е да следвам графика и да не позволявам никакво бавене – ако аз не си свърша работата навреме, това ще попречи на целия снимачен процес“, споделя Стефи.

Снимките и конкурсите налагат и спазване на строга диета. Седмици преди фотосесията моделът трябва да съблюдава режим, така подготовката започва много преди събитието. И

това с още по-голяма сила важи и за международния конкурс за млади модели в Камбоджа, в който Стефани участва. „Трябва да се погрижиш за тоалети, носии, вечерни рокли. А 3 месеца по-рано удвоих посещенията си във фитнеса, за да поддържам

форма“, пояснява моделът.

Но външният вид не е всичко – на конкурсите има състезателна част за представяне на страната, за уникалните ѝ традиции, култура и история. Психическата подготовка също не трябва да се подценява, защото конкурсите са изпит и за издръжливост. „Там винаги си следен, дори когато ядеш, когато си в почивка с момичетата, когато просто си говориш или се снимате за спомен. Затова трябва да внимаваш как се гържиш – коментира гебютантката, но изтъква, че тук най-важното е естественото гържане. – Не е редно да се преструваш, просто бъди себе си“, допълва тя. Неслучайно финалът е увенчан с успех – Стефани грабва специалната награда на журито „Мис Фотогеничност“, класира се в топ 3 на таланти и в топ 10 в целия конкурс.

Макар подготовката за международните конкурси да е тежка, спомените от тях остават завинаги. „Тези състезания са най-вълнуващи заради

Възможността да представиш страната си пред света

Това е нещо много отговорно, което осъзнаваш чак когато се озoves сам в друга гържава“, казва Стефи.

По време на самите конкурси също има период от две седмици, в който се репетира излизания на сцена, правят се снимки. Денят започва в 6 ч. сутринта и преминава в шарен световъртеж от четчици, гребени и чанти. Но Стефи споделя и другата

страна на ежедневието на един модел. „На снимки винаги е забавно – всеки път се запознаваш с нови хора, научаваш много неща, срещаш се с известни личности и виждаш по какъв начин живеят и общуват те“, допълва тя.

Пътят на модата обаче не е само цветя и рози

Това не е като да избираш гали да си вземеш хималайска, или морска сол от магазина. Затова понякога, следвайки своите съкровени желания, човек се замисля гали е взел правилното решение, гали си заслужава да продължи, и има ли необходимите качества и воля за това. „Имало е трудни моменти, след които не съм се чувствала добре, но не бих се отказала“, казва Стефи. А ключът към щастието? Според младия модел това са търпението, усилията и желанието. „Трябва да вярвате, че всичко е възможно, защото, когато постигнете желаната цел, то това е най-хубавото чувство на света“, съветва Стефи.

Мечтите са захарта на живота. Те подслаждат съществуването, дават цвят на монотонното ежедневие и карат човек да продължава напред въпреки трудностите. Не всеки има такава цел и това също е нормално. Обаче всеки трябва да запомни, че независимо от възрастта, мястото или времето е важно човек да има мечти. Защото, както пише британският писател Майкъл Корда: „Колкото повече мечтаеш, толкова повече може да постигнеш“.

Симона ГОЦОВА

15

Вестник от стюгенните
за стюгенните

АМАНАБЕР НАГЛАСИ
ЮНИ 2020 / Брой 7

Ютлюбър и инфлуенсър – ако тези гуми са ви непознати, то вероятно има много какво да научите за новосъздадените професии. За последните 10 години светът ни бавно, но сигурно се премести в онлайн пространството. Всеки от нас има профил в поне една социална мрежа, притежава смартфон, гледа клипове в „Ютлюб“, използ-

ва „Гугъл“, когато му е необходима информация. С развитието на социалните мрежи се появили и хора, които превърнаха работата си в онлайн платформите в професия. В България все още тези професии

са прохождащи и познати на по-младата аудитория. Но в световен мащаб инфлуенсърската професия се превръща в една от най-добре платените, а големите ютлюбъри изкарват милиони (не само на гледания). Какво представляват и защо все по-често ще чуваме от децата: „Като порасна искам да съм ютлюбър“?

Искам да съм ютлюбър

Ютлюбър идва от думата YouTube и представлява човек, който се занимава със създаването на съдържание за своя канал в „Ютлюб“. Каналът може да е тематичен – едни от най-популярните са гейминг (за игри), за грим, готварски, за пътувания, фитнес и други. Може и да няма конкретна тематика, а един човек (влогър) да документира живота си чрез заснемането на видеа. В тях обсъжда нашумели теми, коментира филми, сериали, събития, прави скечове, говори за себе си, общо взето за всичко, което ви хрумне. Според статия на „Форбс“: „Ютлюб е много популярен канал в България, като 70% от използващите интернет у нас влизат поне веднъж месечно в тази мрежа, показват данните на Talentmedia. От тях 82% го правят веднъж седмично, а 46% – всеки ден. 70% от младежите под 25 години са ежедневно в Ютлюб“. У нас е трудно хората, занимаващи се с „Ютлюб“, да се изхранват единствено от платформата. Заради това те има други канали за доходи – книги, мърчове (собствена линия дрехи), платени постове, реклами и т.н. Тази платформа играе голяма роля в живота на младите и формирането им като личности, защото те прекарват много време, гледайки любимите си ютлюбъри. Заради това и голяма част от децата мечтаят да са като бабковците и какичките от екрана на смартфона.

Инфлуенсър – значението на тази дума идва от английски език (influence – оказвам влияние). Използва се за хора, които чрез популярността си в социалните мрежи влияят на своите последователи. У нас тази дума носи по-скоро негативно значение. Инфлуенсърите в България са хора, които си качват снимки по бански, рекламират продукти, които не знаят какво представляват, пишат абсурдни описания на публикациите си в социалните мрежи и са известни с това, че са известни. Много рядко ще видите български инфлуенсър да представя нещо на последователите си, без да има лична изгода от него. С други думи – всичко е платена реклама.

Новите
онлайн
професии
– разговор
с влогъра
Поли
Недкова

Голяма част от българските младежи мечтаят за кариера в социалните мрежи. Какво обаче се крие зад красивите профили в „Инстаграм“ и каналите с хиляди последователи в „Ютлюб“? Повече за това ще ни разкаже Поли Недкова – един от интересните и нестандартни български влогъри.

Накратко: коя е Поли Недкова и за какво се бори?

Поли: Аз съм актриса и влогър, работя във Варненския драматичен театър от три години. В „Ютлюб“ качвам видеа от година и половина и съдържанието им е насочено предимно към изкуство, култура. Опитвам се да обогатявам знанията си, за да предам любовта си чрез позитивна енергия. Това, към което главно се стремя, е да събудя интереса на тийнейджърите към всякакъв вид изкуство, да ги насърча да посещават театри, галерии, музеи, да рисуват, да пеят и да намират интелектуален и емоционален израз на себе си.

Защо реши да си създадеш YouTube канал?

Поли: Много бях впечатле-

на от възможностите, които дава Платформата. Аз съм много приказлива, а рядко намирам човек, който да е готов да слуша за изкуство, без да ме прекъсне. „Ютлюб“ ми дава възможност да изразя мнението си по важни за мен теми. Освен това мога сама да избира средствата, чрез които да го направя.

Как намираш баланса между живота онлайн и офлайн?

Поли: Започнах с „Ютлюб“ сравнително късно, за разлика от много мои колеги, които го правят от тийнейджърите. Така се случи, че успях да създам приятелства, контакти, да формирам и стабилизирам характера си, преди да се сблъскам челно с виртуалната реалност. Това ме пази от известен вид илюзии, че съм само онлайн. Професията ми на актриса също допринася за това да не ме погълне социалната мрежа, защото ми налага физически и близък контакт в реалния свят. Слава богу, не съм само интернет персоната Polly Nedkova, а и актрисата Поли Недкова, и човекът Поли. И съм наистина благодарна

за това, защото с налагащата се виртуална реалност много от инфлуенсърите живеят предимно през аватарите си и не ми се мисли какво би станало, ако това им бъде отнето. Много е важно да се намира балансът между двете. Затова си правя почивки, определям си дни, в които да се огледам навън, да общувам с хора. Има неща от живота ми, които абсолютно отговорно пазя от социалните мрежи, за да не се смесват. Когато човек смеси двете и започне да се асоциира само с профила си в социалните мрежи, ми се струва ужасяващо.

В България в последните години на инфлуенсърите им се носи лоша слава. Защо това е така? Какво за теб е значението на думата инфлуенсър?

Поли: Инфлуенсър се превърна в синоним на лош вкус, на чалга. Има натрапчиво негативна конотация, защото в интернет няма цедка. Няма кастинг за инфлуенсърите, в който някой с опит и ум да подбере наистина читави хора с добро влияние. Има десетки много хора, които не могат да осъзнаят отговорността да имат хиляди последователи. По-скоро го свързват с някаква много сладка и опияняваща слава, което е противно. Приемат да правят всякакви безумни реклами на съмнителни марки – правят се на клоуни, доброволно влизат в ролята на шутове, които чрез зрелище събират лайкове. Проповядват нездравословни режими

Следва на стр. 22

Продължение от стр. 12
минималистична рисунка, или малка пластика.

Това нещо може да ти въздейства по брутален начин, стига да има нещо оставено от автора в него.

От къде идват идеите за характерите, които правите?

От света, от вселената, от хората. От моя живот. От човешкия и животинския свят. От сънищата. От всякъде. Трудно е да се конкретизира.

Какви техники използваш, когато рисуваш графити?

Смесени предимно. На стени най-често с валяк, с четки от промишлените магазини. Най-евтините четки са перфектни. Четки за латекс. Валяк, четка, спрей. Мокро в мокро. Да се пресичат техниките. Така стават много яки ефекти.

Арестуван ли си някога заради графитите?

Имал съм комуникация със силите на реда, но повечето са били мирни. Преди наг 10 години, още IX клас ме прибраха, но видяха, че съм хлапе и не искам да правя на никой нищо

лошо и ме пуснаха..

Какво промени в теб практикуването на това изкуство?

То направо ме изгради. Нищо не е променяло. Правя го от 12-годишен, а от 10-годишен харесвам графитите. Правехме графити тип Нели Фортаго с тебешир. Имах късмета да живея близо до жп линия, където имаше едно

място, където беше пълно с графити. Отивах там и се учиш.

Обичаш ли да мечтаеш? За какво?

Да. Обичам да мечтая за хубав живот. За удоволствие, за по-малко проблеми. Да мога да помагам на хората и да им е по-лесно. Да се радвам, че ме познават, както аз се радвам, че познавам тях. Такива елементарни неща. Нямам големи мечти като да си купя яхта, но пък ще се радвам някой да ми даде яхтата си да я ползвам за една седмица, защото съм му нарисувал нещо. Случват ми се такива неща. Отивам на морето и трябва да рисувам някаква голяма сграда и човека си има много хотели, и казва „художникът га отиде в моя апартамент, горе на последния етаж да си отваря чакрите момчето“. Такъв тип отношение на хората понякога ме кефят повече, отколкото да тръгна да мечтая за финансови богатства. На мен ми викат Митко Бартера, ако може всичко да е готово и да е айляк.

Коя е най-странната поръчка, която си приемал да правиш?

Портрет на две лесбийки и надпис в училище. През нощта зимата на стена, която е легална, но е изненада за Коледа. Тогава бях още нов в поръчките. Сигурно през 2011 или 2012 година. Бяха го награскали след два дни.

Какви предизвикателства поставяш пред себе си?

Искам да се нагградя до степен без да мисля за хората и групите художници като някакъв вид конкуренция. Аз отдавна съм спрял да го правя, но искам да се нагграждам. Да достигна някакво световно ниво без аз да го коментирам, то да бъде натурално изпълнено в някаква форма. Затова никога не съм имал грандиозното желание да ходя да рисувам в чужбина. Затова съм се пазил да ходя в чужбина просто да рисувам нещо. Искам с една работа да бъда достатъчно добре приет от артистите, от сферата, от хората като цяло.

Десислава ВИТАНСКА

Лия и американската мечта

Продължение от стр. 12

За живота в Америка казва че не я е променил. Хората там намираща за мили и любезни, готови да подгат ръка. „Това много ме впечатли и наистина смятам, че този начин на живот – да си мил с останалите, смятам, че само да спреш някого да на улицата и да му кажеш нещо, може да му оправи целия ден. Много ме зарежда и смятам, че това е един културен шок, който преживях“, признава Лия. Тази приветлива добронамереност среща и у своя учителка, която, след като разбира, че младата певица няма свой личен синтезатор, ѝ предлага да ѝ

служи с нейния. „Знаеш ли какво, аз утре съм на църква, ще паркирам колата си на едната улица, ще я оставя отключена, вътре ще е синтезаторът. Ти мини и го вземи по някое време и само затвори колата, като го вземеш“, разказва с усмивка българката.

Подобно на други артисти, които стартират кариерата си с музика, а след това се насочват и към други креативни аспекти, като роли в кино и телевизия или модна кариера, Лия също има интерес да развие и други свои заложби. Обича да се изразява със своето облекло, както и с грима

и прическата си. Разкрива, че много би се радвала да последва стъпките на любимата си изпълнителка – Лейди Гага, и също като нея да направи няколко роли на голям екран.

Нашенката тепърва започва да изгражда себе си като световен артист и не планира скоро да спре. Лия признава, че е истински амбицирана да проследва мечтите си, а забързаното ежедневие е идеалният помощник, който ѝ задава правилното темпо. „Харесва ми да има все нещо да правиш и да имаш най-различни възможности да се развиваш“, разкрива красавицата.

Ния МАРКОВА

Вестник от стъгелитите
за стъгелитите

ИНТЕРВЮ
АМАНАБЪР
ЮНИ 2020 / Брой 7

Продължение от стр. 12

Канадският фотограф Питър МакКингън пък решава да предизвика своята онлайн публика. Всяка седмица той задава тема, която феновете му да използват за своите фотографии, като „изолация“, „контраст“ и „червено“. Освен в „Инстаграм“ Питър споделя своята страст и в YouTube, където по принцип изпробва нови продукти и техники във фотографията, както и улеснява теорията и дава практически насоки. Раздаването на задачи и отправянето на предизвикателства не е новост в неговата кариера. В края на всяка седмица той публикува видео в своя канал с най-хубавите подобрени кадри от даденото предизвикателство. По този начин Питър изтъква силните страни на всеки кадър и окуражава още хора да вземат участие.

Предизвикана е и експресията на всички последователи на официалната страница на Никон в Европа. „Никон Европа“ организира #CreateYourLight, като участниците имат срок от две седмици да споделят свои кадри по зададена тема. През тези 14 дни фотографи споделят и съвети как да бъде постигнат желаният резултат. Подобно на практиката на Питър МакКингън най-добрите кадри се споделят в профила на „Никон Европа“.

На открито вкъщи

Периодът на изолация е немислим за кариерата на фотограф пътешественик, притиснат между четири стени. За щастие, няма граници, които да овладяват творческата енергия.

Ерин Съливан – фотограф от Лос Анджелис, намира на-

Фотографията

е по-жива от всякога

чин безопасно да се наслаждава на природата и да създава вдъхновяващи кадри, без да напуска дома си. Съливан, известна още като Erin Outdoors, насочва таланта си към пресъздаване на „природни“ сцени с помощта на предметите от бита.

„В ситуацията, в която се намираме, знам, че да останеш вкъщи, буквално означава да спасиш живот – споделя Съливан пред BuzzFeed. – Затова исках да измисля как да подгържам творчеството си живо у дома.“

Фотографката често използва абстракцията като инструмент в работата си, обмисляйки начини как обикновените на пръв поглед предмети да приемат груба форма. Самите сцени, които пресъздава, отнемат от 10 минути до час. Но според

Ерин
Съливан

Ерин най-гългата част от процеса е да ѝ хрумне идеята. Кадърът, отнел най-гълго време, е „Каньонът от палачинки“, тъй като е трябвало сама да направи реквизита. Минимализмът се крие в основата на нейните фотографии. Вдъхновява и други творци да се присъединят чрез #OurGreatIndoors.

Безценно знание

Тъй като не само офисът, училището и университетът, ами целият ни живот

се пренесе в онлайн пространството по време на извънредното положение, фотографи и специалисти в тази област решиха да споделят своите знания безплатно.

Софийска фотоаграфска школа организира няколко пъти в седмицата лекции, покриващи различни теми – „Видове фотоапарати. Устройство на фотоапарата“, „Основи на композицията“, „Бленда. Дълбочина на рязко изобразеното пространство“ и др. Публикуват се и статии с безплатни курсове онлайн както по фотография, така и по всякакви други предмети. Сред изброените лекции има такива и от американския университет „Харвард“, които могат да бъдат намерени в Youtube с наименованието Exposing Digital Photography.

Иванела ЩЕРЕВА

Верата на социалните медии и развитите технологии, едва ли има нещо, което може силно да впечатли човека. Днес той сякаш е виждал всичко, разбрал е всичко, докоснал се е до всичко и е специалист... по всичко. Днес той има адекватно мнение по всеки въпрос, и по-често критикува, отколкото одобрява.

Може би най-силен отпечатък новото време оставя върху традиционно изкуство като фотографията. Неограничените възможности позволяват на всеки един от нас, по всяко едно време да се превърне във фотограф. Без дори да има този талант.

Да речем, че днес ми е много скучно и имам свободно време. Решавам да проверя социалните мрежи. От дълбините на интернет пространството излиза реклама: „Професионални фотоапарати – на половин цена!!!“. Имам някакви заделени пари. Решавам, че мога да стана фотограф. Има много различни модела, но не разбирам, по-

В обектива – Фейсбук

Има ли бъдеще фотографията в социалните медии

какво се различават. Накрая избирам този, който е намален най-много. Поръчвам го и след няколко дни вече е при мен. Още докато го нося към вкъщи вече съм направила десет снимки на улични кучета, бръмбари, калинки и на домакинята пред обществено. Домакинята е във възторг, и докато се качвам в асансьора, развеселена се провиква: „Да ми изпратиш снимката, за да си я сложа за профилна“. Чудя се дали да не запиша курс по фотография, но не виждам какво сложно има в това да снимаш някакви неща. Отварям лаптопа, влизам във Фейсбук и правя албум – фотографии. Качвам снимките на бръмбарите и калинките. След петнадесет минути, моята леля Стефка ми пише коментар: „Леле, имаме си фо-

тографка в рога!“, а след нея и други роднини пишат, че не са виждали такъв талант. Възгордявам се. Пиша си в профила, че приемам заявки за заснемане на сватби и кръщенета. Леля Стефка ми пише, дали ще мога да заснема професионално сватбата на гърцера ѝ. Правя стотина размазани снимки, обработвам ги малко и всички са във възторг. А аз добавам към името си „Photographer“ и си правя страница в социалните мрежи – за да улесня клиентите.

Да речем, че в груг ден имам много работа. Минавам през някое магазинче, да си взема кафе. Срецу магазинчето има зала, в която има изложба на някой фотограф. Прег залата има гупка. Снимам гупката и я качвам във „Видяно в София“. Моментално получавам куп харесвания и коментари. Ето, казах ви, аз съм завършен фотограф.

Има две тенденции, които се наблюдават масово, стане

ли въпрос за Новото време и фотографията:

На първо място, днес всеки човек, който има фотоапарат, се провъзгласява за фотограф. И всички останали го наричат по този начин. Истинският фотограф за мен е човек, който разбира силата на това изкуство, познава похватите, историята и тънкостите му. Човек, който може да вдъхне живот на снимките. Човек, който може да се изразява чрез снимките. Останалите са просто прехвалени аматьори, погрешно приемащи себе си за „фотографи“.

Дали заради множеството обработки, дали заради постоянното съмнение за някаква манипулация, дали заради неограничените възможности, които имаме, хората сме по-впечатлени от снимката на някоя гупка из софийските улици, отколкото от професионалната работа на фотографите. Защото макар и непрофесионална, снимката представя реалността.

Мирела НИКОЛОВА

Фобията на XXI век

19

FOMO – Fear of Missing Out. В буквален превод фразата звучи така: страх от това, да не пропуснем нещо. В контекста на XXI век става въпрос за виталния социален живот и факта, че навсякъде и по всяко време в сравнителна близост до нас се случва нещо интересно, за което имаме информация посредством интернет и голямо желание да бъдем част от него.

FOMO и неговото съществуване ни показва колко голяма част от мислите ни заемат социалните мрежи. Благодарение на тях винаги сме във връзка по между си, споделяме си снимки и музика, а и информация за предстоящи събития. Именно всички тези възможности и привилегии в един момент придобиват обратен ефект.

Повлияват на психиката ни готовността, че започваме да изпитваме притеснение, когато не можем да присъстваме на дадено място или да научим всичко за него.

FOMO – това е чувството за неудовлетвореност.

Д-р Дан Херман е водещо име в проучванията за поведението на потребителите, стратегии за конкурентност на пазара, иновациите, маркетинг и брандинг. Той е изключителен директор на Competitive Advantages – Strategy Consulting, консултантска фирма за бизнес стратегии.

Той е отгаден наблюдател и изследовател на човешкото поведение и създател на иновативни концепции, методи и модели в своето поприще. Популярен е още с публичните си лекции, уъркшопи и семинари, написал е значителен брой научни статии, учебници и книги в областта на маркетинга.

Терминът FOMO се оформя в съзнанието му по време

FOMO – това е чувството за неудовлетвореност

на проучване на фокус-група, предназначена за негов клиент. Счита го за изключително важна част от психологията на потребителите и в следващите години проучва този страх в амплото му на социално-културен феномен, като подсъзнателна мотивация и фактор в поведението на хората.

Официално дефинира и описва термина в статията си в Journal of Brand Management.

През 2005 г. статия в учебника Consumer Behavior: Implications for Marketing Strategies на G. Radha Krishna е посветена на FOMO. А по-късно терминът се появява и в още научни публикации на д-р Дан Херман и други учени в областта на маркетинг психологията.

Как се транслира този страх във всекидневието ни?

Във време, когато всеки е онлайн, съществува известна напрегнута кой по-бързо ще научи за нещо и ще го сподели. Въпрос на престиж е да си пробвал абсолютно всичко и да реагираш пръв на събитията от деня. Цялото това напрежение се катализира в постоянно лайкване и шеърване.

Поради това, че по финансови причини, а и обективно, не можем да бъдем едновременно на повече от едно място, чувстваме, че пропускаме шанс за по-добър живот. А това, че 24 часа в денонощието бляскавите възможности са пред очите ни, не помага.

Какво означава FOMO във времето на социална дис-

танция?

Дори и привидно да няма събития и наративи, които да ни убягват, ние, потребителите на социалните мрежи, се чувстваме отгледени от обичайната си среда.

Когато социалната дистанция е правило, ние се чувстваме задължени все още да социализираме дори и онлайн.

Как да се справим?

На първо място, психолозите съветват да бъдем позитивни, да гледаме на пандемията като нова възможност. По-конкретно, в случай че пропуснем дадено събитие, е необходимо да си припомним, за сметка на какво го пропускаме. Отговорът би бил – прекарване на качествено време със семейството, повече игри с домашния любимец, навакване с работните задължения, почиване вкъщи и т.н. По този начин ще започнем да гледаме на времето, прекарано в карантина, като тайм аут, отколкото като наказание.

Допълнително успокоение би ни донесла мисълта, че всички снимки и постове в социалната мрежа също се случват по време на карантина. На никого не е позволено да пътува и излиза, следователно всички имаме, ако не едновременно, то подобни опции за прекарване на свободното време.

Още един съвет за лесно справяне със страха да не пропуснем нещо важно, е да гледаме на него като реакция на мозъка ни вследствие на прекомерната употреба на социални мрежи и фактичката глобализация на света. FOMO е само в мислите ни, а когато страхът се усили, всичко, което трябва да направим, е да си припомним, че всяка пропусната възможност е шанс за нещо ново и по-добро.

Велина СТАНОЕВА

За да внесем малко успокоение, че светът ще си бъде на мястото и след коронавируса, сме събрали мнението на няколко млади хора, активно използващи социалните мрежи, и техния начин за справяне със социалната тревожност.

Често се увличам в мисли „Къде може да бъда в момента?“.

С намесата на карантината сякаш животът е на пауза. Мисълта, че не можем да видим най-близките си хора и не можем да посетим любимото си кафене, отвлича вниманието ми и не позволява дори за секунда да се запитам какво пропускам „там, някъде“. – *В. Дурчев*

Никога не съм имала проблем с това дали ще изпусна нещо в социалните мрежи. Това може би се дължи на факта, че ежедневието ми е твърде претрупано със задължения и нямам време за те-

лефона си. Дори по време на карантина имам план със задачи, които се опитвам да изпълня, за да не се загържам пред мобилното си устройство. – *Рагост Г.*

В ерата на социалните мрежи няма как да не се чувстваме така, сякаш сме в едно голямо състезание „Кой най-добре си живее живота?“. Потребителите волят този „перфектен“ живот. Опитвам да успокоя тревожността си с факта, че най-вероятно някой гледа моя профил по същия начин. По време на глобалната пандемия обаче съм забелязал, че тази тревожност се изпари. Всичко това успокоява шумовете в главата ми, че състезанието, което съм създал с другите, е спряно и всички сме останали на едно място. Сега с разхлабването на мерките в страната за сигурност имам чувството, че напрежението започна отново... – *Людмил Т.*

Осъзнах, че чувствам FOMO, когато

гледам снимки на свои връстници на плажа, и вместо да си помисля: „Колко е красиво морето“, аз си мисля: „Сигурно е била много щастлива там... де да бях и аз като нея“.

Другият пример е тревогата ми, че времето минава толкова бързо, и си мисля „Аз живея ли пълноценно?“, „Защо не беше на повече места днес?“, „Защо не свърши повече работа вкъщи?“.

Социалните мрежи допринасят за това чувство. Толкова лесно можеш да направиш живота си интересен чрез обработени снимки и постове с много усмихнати иконки. Чудя се наистина ли този човек е преживял това?

Отговорът е: „Не знам“, за това се старая да не давам сила на тези емоции повече от нужното. Все пак живеем един живот и не е честно да не си дадем шанс да се чувстваме удовлетворени. – *С. А.*

Вестник от стигуентите
за стигуентите

АМАНЕТ НА ФОКУС
ЮНИ 2020 / Брой 7

Задушница е ден за поменаване на душите на починалите. Три са дните в църковния календар, в които трябва да си спомним за близките ни, които вече не са сред нас, и да ги почете. В тези дни опечалените отиват на гробищата, палят свещи, оставят цветя и раздават жито и храна за „Бог да прости“. А мнозина оставят от храната и върху самите гробове.

Без съмнение, ако последното не се правеше, този текст никога нямаше да просъществува. За да ме разберете по-добре, нека ви припомним един клип, придобил известност преди време.

Действието в клипа се развива на Архангелова задушница в самоковските гробища. Вижда се как група деца – ромчета, разграбват оставената върху гробовете храна. Вероятно именно етническата принадлежност на участниците е причината за бързото разпространение на видеото. То успя да разбуди духовете и раздели обществото. Коментари вляха отвсякъде. Според повечето от тях действията на ромчетата са осквернили гробовете. Малцина смятаха, че те са взели това, което така или иначе ще бъде отнесено от някое животно.

Всъщност напълно е възможно и да не си спомняте

(Не)Осъдени грешници

Оскверняват ли гробовете ромчета, взели оставената за Задушница храна

конкретната случка. Напълно е възможно вобщо да не сте ѝ обрънали внимание, тъй като показаното в клипа не е прецедент. Вероятно няма човек, посетил градските гробищата на Задушница, който да не е станал свидетел на подобна гледка. Точно заради това смятам, че е важно да си зададем два въпроса. Първият е: „Реакциите ни щяха ли да са същите, ако не ромчета, а българчета взимаха храната?“. А вторият, може би по-важният – „Нямаме ли и ние частица вина за тяхното гържане?“.

Начинът, по който ромчетата взимат храната, често току-що оставена върху гробовете, е грозен. В това няма никакво съмнение. В очите на опечалените те изглеждат като група лешояди, които с нетърпение очакват

своята плячка. А постъпката им – отвратителна и неприемлива. Това, разбира се, е само едната част на картината. За съжаление, много хора виждат само нея, тя им е напълно достатъчна, за да започнат да съдят. Нека обаче видим и другата ѝ част, или иначе казано, как опечалените изглеждат в очите на тези деца – хора, облечени предимно в черно и носещи кошници с храна, които ги погминават и ги гледат с погнуса. Тези хора раздават храна на всички останали, но не и на тях. Те предпочитат да оставят храна върху гробовете, отколкото да я дават на някого, който наистина се нуждае от нея. Е, май и тази страна на картинката не изглежда добре. И тук се появява въпросът „Защо?“. Защо много българи предпо-

читат да оставят храната върху гробовете, т.е. защо предпочитат тя да изгние, пред това да я дадат на хора, които наистина се нуждаят от нея? Защо не раздават на гецама храна, както раздават на всички останали?

Отговорът е прост: защото гецама са ромци. Това е напълно достатъчна причина за повечето хора да ги погминават, да не им раздават храна и да осъждат действията им.

За да няма никакво съмнение, че това е отговорът, нека си представим, че в интернет е разпространен същият клип, но вместо от ромчета храната се взима от също толкова нуждаещи се българчета. Е, според вас реакциите същите ли ще са? Кои коментари ще преобладават – осъждащите или съжаляващите ги?

Тук е моментът някой да каже „Няма как да се появи такъв клип с българчета“. И аз трябва да се съглася с него, защото, ако не ромчета, а българчета стоят на гробищата с празни торби, няма да бъдат погминавани, няма да им се налага да се борят, за да вземат храна от гробовете. Дори напротив, опечалените ще да се напреварват, за да пълнят торбите им.

Е, скъпи съгнущи, готови ли сте да осъдите и своите, или на тях прегрешенията им са простени?

Антония ЦАПАРЕВСКА

Отминала реалност

„Радо, излизам със стагото.“ Думите се ният като броница през пожълтелите от годините бял лист. Рада от години не е между живите. Стагото също го няма. Няма го и онзи, който с мастиленото перо е написал бележката.

Под останките от изоставените къщи на старите български села се крие цяла една история. История за вечерите, огласяни от смеха на децата. История за любовта и грижата, останала върху почерка на един влюбен мъж. История за един живот, надживял суетата на материалното. История за едно щастливо съществуване.

Намерих тези свидетелства за един отминал живот в едно малко изоставено селце в планината. В онази дива природа, която те очарова всеки път – по различен начин. Птиците весело крачеха по онова, което беше останало от покривите на къщите. Оне-

Песента на изоставеното българско село

зи къщи, които навремето са били истинска светиня за хората, днес са гом на редица симпатични животинки. Те може би са единствените, които все още се интересуват от състоянието на старите постройки.

И ако за някои хора тази картина е образец за дисхармония и липса на красота, аз видях в нея нещо много магично, което силно ме впечатли. Нямаше високи огради, нямаше катинари. Нямаше дори ключалка. А крехката дървена врата на входа беше широко отворена – готова да приеме гости.

Невъзможно е в такъв момент да не направя паралел с днешните високи огради и красиви врати, които несъмнено рагват око, но са винаги затворени. Както са казали хората –

„Колкото по-малко имаш, толкова повече даваш“

До всяка къща е имаше кошара. До всяка кошара – купна сено. До всяка купа – вила, с която хората са събирали сеното. Последните събития, които се случиха в световен мащаб, ме накараха да се замисля какво ли биха казали хората по онова време, ако ги накараме да работят „хоум офис“?

Това е един интересен въпрос, който може да ни даде

храна за размисъл.

Къщите на онази отминала реалност са бегни на вещи. От това, което видях – една маса и няколко стола, е напълно достатъчно да напълни един гом. В някои от къщите върху старите шкафови имаше и по един прахен телевизор. Но по онова време материалните блага не са били символ на престижен живот. Те просто са свидетелствали за прехода към новото време. И вместо всички да завидват

Следва на стр. 21

Април 2000 г.

С мама и тате сме при някакви лекари... отново. Аз трябва да чакам отпрег прег кабинета, докато ме викнат. Преди да влязат мама и тате, видях лекарката – изглеждаше тъжна. Скучно ми е и отивам да се разходя. През прозореца виждам цветето. Откъсвам цветето и се връщам прег кабинета. Мама винаги се усмихва, когато ѝ давам цветето. Викат ме вътре. Влизам и отивам право при тъжната лекарка. Усмихвам ѝ се и ѝ давам цветето. Тя също ми се усмихва. Вече не е тъжна. Обръща се към мама и тате и казва:

– Аз няма как да ви повярвам, че това дете е с толкова лошо държане, колкото казвате.

Излизаме от кабинета. Мама и тате обаче не изглеждат доволни.

15 септември 2002 г.

Днес тръгвам на училище. Мама и тате ми казаха, че в училището много ще ми хареса. На училище ще ходят и Мими, Мая, Боби, Пепи и Митко. Нямам търпение.

22 септември 2002 г.

Вече една седмица ходим на училище. Тате също идва с мен. Сега в часа и ме наблюдава. Бащите на другите деца не идват с тях. Когато питам тате защо не ме оставя да отивам сам на училище, ми отговаря, че съм специален и затова му е позволено да идва и той. Ядосвам се. Аз не искам да съм специален, искам да съм като другите деца.

Февруари 2003 г.

Сега и си играя с баба. Трябваше да съм на училище, но ме изгониха. Пречел съм на останалите деца да учат. Тате ме прибра и отиде в училището. И сега го чакам.

Когато мама и тате си гождоха, беше тъмно. Изглеждаха тъжни. Викнаха ме, трябвало да си поговорим, а те мълчат. Мама прогова-

„Из живота на едно дете с мозъчно увреждане...“

ря първа. Казва ми, че повече няма да ходя на училище. Не разбирам. Защо да не ходя? Училището още не е свършило. Поглеждам я и мама ми казва, че са ми гали по-дълга почивка, защото съм специален. Ядосвам се. Аз не искам по-дълга почивка. Не искам да съм специален. Искам да ходя на училище. Прег очите ми става черно. Не виждам нищо и това ме ядосва още повече. Започвам да крещя и

да удрям всичко покрай мен. Аз искам да ходя на училище.

Ноември 2003 г.

Отново ходя на училище. Тук ми харесва повече от предишното училище. Децата са по-мили, а тате не идва с мен. Щастлив съм.

2007 г.

Все по-често съучениците ми ме обиждат и гонят. Затова си играя с по-малките деца. Те ме харесват.

Ноември 2011 г.

Вече съм в ново училище. Тук учителките са по-лоши и не ме оставят да си играя толкова много. Но ми харесва. Обичам да ходя на училище.

2012 г.

Харесвам училището си. Тук имам много нови приятели. Има и деца, които ме обиждат, затова и аз ги обиждам. Най-много мразя, като ме наричат луг. Тогава много се ядосвам и тъмнината започва да се появява прег очите ми. Удрям децата, когато ми кажат, че съм луг, и после ми се карат на мен. На тях не им се карат, а те са ме обидили.

2014 г.

Вече със сестра ми и с другите деца пътуваме заедно за училище. Обичам сестричката си, ама понякога и тя ме ядосва.

Сега на спирката и чакам автобуса. И сестра ми е тук. Ваньо също е тук. Много го мразя. Сега с останалите момчета. Гледам ги и Ваньо също ме поглежда. Започва да ми вика „лудия Монти“, другите също започват да ме обиждат. Ядосвам се. Поглеждам сестра си. Надявам се тя да им каже да спрат, но тя се прави, че не е чула, а знае колко се ядосвам. Показвам им среден пръст и започвам и аз да ги обиждам. Те идват към мен и искат да ме ударят, но Петя ги спира. Обичам Петя. Приятелка е на сестра ми.

Ядосан съм на сестра си и решавам, че ще ѝ откъсна вкъщи.

2016 г.

Излизам навън. Отивам при сестра си и останалите ми приятели. Те сега и си говорят за университетите. Искам и аз да си говоря с тях, но не ги разбирам. Предлагам да играем на криеница, но всички ми отказват. Отново не ги разбирам. Преди обичаха да играем на криеница, а сега само сега и говорят. Скучно ми е. Виждам Криси, Вили, Гошко и Марти. Те са по-малки от сестра ми. Отивам при тях. Предлагам им да играем на криеница. Те приемат. Отново съм щастлив.

2017 г.

Вече излизам само с Криси, Вили, Гошко и Марти. Мама и тате не са доволни. Искам да излизам със сестра си. Непрекъснато ми се карат.

Всеки ден новите ми приятели ме карат да им купувам цигари и аз го правя. Сега отново сме в магазина и те отново искат цигари. Купувам им. Когато се прибрам, мама вече е разбрала, че съм им купил цигари. Започна да ми се кара, но тя не разбира. Поглеждам я и ѝ казвам:

– Мамо, и аз искам да имам приятели. Те казаха, че ще са ми приятели, ако им купувам каквото искат.

Мама млъква.

Вече не ми се кара, че им купувам цигари.

Антония ЦАПАРЕВСКА

Отминала реалност

Продължение от стр. 20 на онзи, който си е купил нов телевизор, всички се събирали и гледали телевизия при него.

А в телевизията поне нямало мисирки и малолетни момичета, които се събличат прег камерите в опит да станат известни. „Инфлуенсърите“ на онова време били онези жени, които учели младите момичета как да плетат на две куки. „Фейсбукът“ бил мегданът, където всяка вечер селяните се събирали и си разказвали истории. А най-старите бабки в селото влизали в ролята на сайт за запознанства. Когато внуците им станели на възраст за женене, те вина-

ги намидали за тях най-добрите момичета.

Животът на онази отминала реалност не е запомнен с влогове в „Ютлюб“. Но тесните селски улички и до днес носят звънкия смях на хората, които са останали далеч от покварата на гнешната реалност. По онова време хората се движели по улиците, без да се притесняват, че могат да бъдат „пометени“ от някое дрогирано мамино синче. В голупите си имали грехи, а не кокаин. А скилдигките чесън на масата ги пазели от всякакви вируси.

Някога хората нямали нищо, а всъщност – имали всичко. А ние, които имаме целия свят в ръцете си, не

можем да живеем пълноценно, защото все нещо не ни стига. Жадни сме за слава, за пари и за вещи. И колкото и да имаме, все не е достатъчно. Стремим се да трупаем още, без да забелязваме какво губим, докато егоистично вървим по пътя нагоре.

А аз, като представител на новото поколение, се страхувам най-много от онзи момент, в който всички ние ще имаме всичко, за което сме мечтали, ще разполагаме с безброй пари и вещи и ще бъдем най-богатото поколение с най-бедната гушевност. А истинската любов и истинското щастие ще ни гледат само от старите срутени къщи, напомняйки за едно отминало време, в което животът е бил пълноценен.

Мирела НИКОЛОВА

Изповедта на една забравена мечка

Още един безсмислен ден от моето съществуване на този свят измина в чакане, чакане и още чакане... Къде сгреших, какво направих или не, за да посрещам нощите на тази пращан рафт, изпълнен със страх, молейки се утрото да пограни, поне този път.

Някога не се страхувах, не си мислехте, че съм някакъв мечешки бълъво, който бяга и от сянката си. Не, напротив. Всъщност, ако можех да избягам от това място, нямаше да се поколебая и за миг, но уви – краката ми не помръдват. Преди две години имах дом, радвах се на обичта и вниманието, които получавах – Ани беше моето семейство. Всяка сутрин се събуждахме заедно, а вечер не заспивахме един без друг, не и преди да ме прегърне в обятията си, така се чувстваше защитена, някак недосегаема. Сутрин гледахме в захлас прокрадващите се слънчеви очи от прозореца, пиехме чай и похапвахме заедно захаросани кифлички, които Ани правеше два пъти седмично с помощта на своята майка. После цял ден прекарвахме в игри – рисувахме с пъстроцветни боички перурди, политащи из въздуха, тичахме из цялата къща,

играехме на класна стая, в която аз и още няколко групи нейни играчки бяхме учениците, а тя – нашата учителка. Вярно, че понякога разливахме мръсната вода, докато рисувахме, често чупехме разни „скъпи неща“ както ги наричаше нейната майка, докато тичахме, играехме на класна стая, вместо наистина да си пише домашните, но въпреки това си прекарвахме страхотно – аз и тя, тя и аз – завинаги.

Или... поне така аз си мислех, докато един ден тя не забрави да ме обгърне в прегръдка за лека нощ. Вече нямаше от какво да я пазя, не се страхувах от чудовищата под леглото. Започна да се гримира, замени боичките

за лакове за нокти, вместо да играем на класна стая, прекарваше часове, четейки списания. Моята Ани порасна, малкото момиченце, с което прекарвах дните си, се превръщаше постепенно в жена. Веднъж майка ѝ почистваше стаята и ме видя измежду купчината непотребни вещи в ъгъла. Събра ни в един кашон и още на същия ден се озовах на точно този пращан рафт в магазина за грехи втора употреба. Тук обикновено пристигат пратки с грехи, играчките сме рядкост, но все пак има и групи като мен – заекът Мишо и кучето Еми, и тримата стоим повече от две години непокоснати. Случва се понякога някое малчуганче да ни

забележи, веднъж дори едно момченце вдигна целия магазин във въздуха с плача си, че ме иска за играчка. Но майка му и баща му овладяха ситуацията, като му дадоха близалка вместо това.

Понякога се замислям, колко ли щеше да е хубаво майката на Ани да се беше досетила да ме остави в дом за деца. Повече от 1000 мъници в България живеят извън дома на биологичните си родители. Измежду тях все някое щеше да ме обикне поне колкото моята Ани, а пораснеше ли – щях да стана играчка на друго дете, а защо не да бъда приятел на всички в дома. Такава игра щеше да пагне, че сигурно щях да си изгубя папионката.

Те имат нужда от мен, както и от много други плюшковци, моливи, театралки, книжки, грехи, а не биха и отказали някое лакомство. Ако четеш това, намирам се в магазин за грехи втора ръка „Зиг-заг“ в София. Моля те, купи ме, събери неужните вещи в своя дом, които смяташ за потребни, и направи гарение на дом за деца, лишени от родителска грижа. Ще внесеш смисъл на поне два живота, а защо не и на повече!

Деница СЪБЕВА

Искам да съм ютюбър

Продължение от стр. 16

на поведение. В България масово се слуша лоша музика, масово се правят лоши избори. Когато един човек с 300 хиляди последователи публично прави лоши избори, активните му невръстни последователи вземат този пример, за да бъдат „готини като него“. Заради това инфлуенсър е почти обична гума. На Запад това си е пълноправна работа. Тук има и изключително кагрни хора, които осмислят каква възможност и привилегия им дават платформите им. Избират да ги ползват за нещо смислено, което се оказва нелек избор, защото изкушенията са много и дебнат отвсякъде.

Възможно ли е у нас човек да се издържа само от нещата, които прави в „Ютюб“ и социалните мрежи?

Поли: Да, напълно реално е. Рекламогателите са жагни за опциите, които им дават инфлуенсърите. И наливат много пари в тях. И не само те. Много инфлуенсери създават собствена продукция, която също представлява източник на доход. Известността дава огромни възможности – това звучи наистина плашещо.

Цветелинка ЦВЕТАНОВА

Когато мечтата ти става реалност

Всичко започва преди около година. Алина Обручкова твърдо разбира за себе си, че не е доволна от начина, по който живее. Както и повечето от нас, имаше редовен работен график, при който прекарваше по 10 – 11 часа на ден на нелюбима работа.

„Това ми отнемаше сили и вдъхновение. А харченето на спечелените пари, като цяло, се свеждаше само до удовлетворението на желанието ми да прекарам готино уикенда си – казва тя. – „Искам да по-

ясня, че работата ми беше нелюбима, само защото правех неща, които не са ми интересни. Но това беше страхотно работно място, с достойна заплата, приятна атмосфера и готини колеги. Спечелените пари ми бяха достатъчни, за да се забавлявам, пътувам, да купувам всякакви неща и да не се притеснявам за утре. „Зоната на комфорт“ беше успешно създадена.

Но явно не това беше моята цел. Усещането за неудобствореност остана и то изобщо не зависеше от финансите. Постоянно се притеснявах, че съм в раздвоено състояние: от една страна, наистина искам да рисувам в свободното си време, а от друга – бях много уморена и нямаше вдъхновение.

След сто смачкани скици разбрах – време е за про-

ни. Не знам как и защо рисувам, но това ме вдъхновява. По-скоро всичкото наоколо ме вдъхновява и искам да предам това в моите картини.

И така реших да се опитам да живея така, както искам. Напуснах основната си работа, наех стая под собствено артстудио и прекарвам най-доброто си работно време там! Сега създавам интериорни картини по поръчка и паралелно пиша моите лични серии от произведения. Чувствам, че всеки ден научавам и мога все повече и повече.“

Вероника ТОПАЛОВА

Отвъд Синята планета

Трудно е да се опише величието на Земята, гледана от Космоса

Космическият полет е нещо напълно неестествено. В крайна сметка, нашата физиология е еволюирала с конкретната цел да оцелее на тази планета, не над нея. Може би затова на астронавтите им е толкова трудно да опишат какво е да погледнеш Земята от Космоса.

Италианският астронавт Лука Пармитано разказва пред EuroNews, че все още не сме усъвършенствали докрай гумите, които да предават преживяването на космическия полет. Думите – градивните частици на човешкото общуване, по необходимост са ограничени от значения и асоциации, независимо кой език ще изберете (Пармитано говори пет). А до средата на ХХ в. не е имало нужда да изразим какво означава да зърнеш нашата планета от Космоса. „Просто не мислим от гледна точка на космическия полет“, казва той.

Гледката на Земята от Космоса може да промени мироведа на човек. Американската астронавтка Никол Скот два пъти лети с космическата совалка „Дискавъри“ и се завръща с нов импулс да твори изкуство, пресъздаващо гледката. Кати Съливан, която през 1984 г. става първата американка, излязла в открития Космос, се връща с непреодолима възхита от сложните системи, които са се сработили, за да превърнат Земята в толкова невероятен оазис. „По време на тези полети –

казва тя – у мен се породиха и укрепнаха истинската мотивация и желание... не просто да се наслаждавам на гледките и да ги снимам, а да извлека от тях полза за хората.“

След като се пенсионира от НАСА, Съливан три години е начело на Националната агенция за океаните и атмосферата и продължила да преследва своята страст. Казва, че Земята отвисоко е толкова пленително прекрасна, че никога не ѝ омръзва да я гледа. Дори когато гумите ни изневеряват, един-единствен образ на нашия дом, гледан отгоре, може да промени възприятията на милиони хора.

През 1968 г. членовете на екипажа на „Аполо 8“ стават първите хора, полетели надглед от Земята и обиколили Луната.

На Бъдни вечер астронавтът Уилям Андерс запечатва кадър, който ще ос-

тане в историята: един тучен свят, който се издига над безплодния и осеян с кратери лунен хоризонт. Снимката, известна днес като „Изгрев на Земята“, помага на хората да осъзнаят колко красива и крехка е нашата планета.

Саманта Кристофорети – италианска астронавтка, гържи рекорда за втори по дължина непрекъснат полет на жена, след като през 2015 г. прекарва 199 дни на Международната космическа станция. Кристофорети казва, че колкото повече време е на орбита, толкова повече се развива представата ѝ за времето на човечеството на Земята. Когато видиш като на глан гигантските геологични сили, изваяли планетата, хилядолетията, през които сме градили пирамиди небостъргачи, почти изчезват. Сякаш всички човешки творения са се появили за една нощ.

Очевидно, желанието да

спасят планетата, е споделено между всички, които са я напуснали. „Имаме генетична връзка с планетата“, казва руският космонавт Геннадий Пагалка. А поне доколкото знаем, Земята е уникална по своята способност да поддържа живота такъв, какъвто го познаваме. През изминалото десетилетие астрономията ни показа, че сме само един от милиарди светове в Млечния път. Но нашата преплетена мрежа от геология, екология и биология е превърнала тази странна скала в единствената наоколо, където хората се чувстват добре.

Ограничени от гравитацията и биологията, за нас е трудно да престъпим извън нашата планета, да се отдалечим от нея. За повечето от нас Земята неизбежно остава необятна. Дори днес, след близо 60 години пилотиран полети в Космоса, едва шепата избраници са се издигнали в орбита и са зървали как Слънцето наднича иззад гъбата на хоризонта.

Вероника ТОПАЛОВА

Астронавтите Робърт Бенкен и Дъглас Хърли изведоха в Космоса американския кораб Crew Dragon. Изстрелването на ракетата носител Falcon 9 с кораб Crew Dragon беше успешно извършено от мястото за изстрелване в Кейп Канаверал (Флорида). След като изпълни задачата си да изведе „Дракон“ в орбита по посока на Международната космическа станция, първата степен на ракетата, висока 70 м, се отдели успешно и както бе предвидено, се върна на Земята, като кацна вертикално на платформа в Атлантическия океан край бреговете на Флорида, която носи името Of Course I Still Love You. Както

съобщава „Франс прес“, компанията SpaceX е единствената в света, която връща своите носители по този начин.

„Човечеството може да се гордее с това постижение“, заяви, на свой ред, Илон Мъск след старта, като призна, че е дълбоко развълнуван. По думите му събитието ще намери отклик в сърцето на всеки, който в гушата си е изследовател.

И наистина, ние всички със затаен гръх гледахме на уебсайта на НАСА скачването на живо. Човечеството направи огромна крачка към бъдещето и отвори нова глава в космическата история.

Вестник „Алма матер“ е курсов проект на студентите от III курс, профил „Печат“, подготвен за печат по време на упражненията в „Учебна редакция – майсторски клас – 4“ с преподавател д-р Зина Соколова, катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“, ФЖМК на СУ. Графично оформление: Александър Иванов

АЛМАМАТЕР

Брой 7, юни 2020

Вестник от студентите за студентите
Издание на Софийски университет
„Св. Климент Охридски“

Екип: Алекса Кошутова, Анина Сантова, Антония Цапаревска, Велина Станоева, Вероника Топалова, Владислав Донеv, Деница Събева, Десислава Витанска, Ивана Иванова, Иванела Щерева, Калина Дабкова, Калоян Кюркчиев, Мария Атанасова, Мирела Николова, Никол Панкова, Ния Маркова, Павлина Георгиева, Петър Гаргов, Симона Гоцова, Славей Стоянова, Снежина Пашинова, Христина Пилева, Цветелинка Цветанова, Цветелина Кирилова

23

Вестник от студентите
за студентите

ДЕСТИНАЦИЯ

АЛМАМАТЕР

ЮНИ 2020 / Брой 7

Името Берат произлиза от старобългарското „Бългаг“ или „Белграг“ – Белият град. Наричан е „градът с 1001 прозореца“. Но не е ясно дали всъщност жителите са имали предвид „хиляда“ (një mijë) или „един наг груг“ (një tbi një), тъй като имат подобно звучене. Всъщност кварталът е построен на много стръмно място и прозорците наистина изглеждат наредени един наг груг. Конструкцията на града е сравнявана с българския град Мелник.

Берат е деветият по население град в Република Албания. Център е на едноименната област, една от 12-те в страната. По данни от 2011 г. наг 60 000 души живеят в града. Намира се в Южна Албания, на 120 км от столицата Тирана.

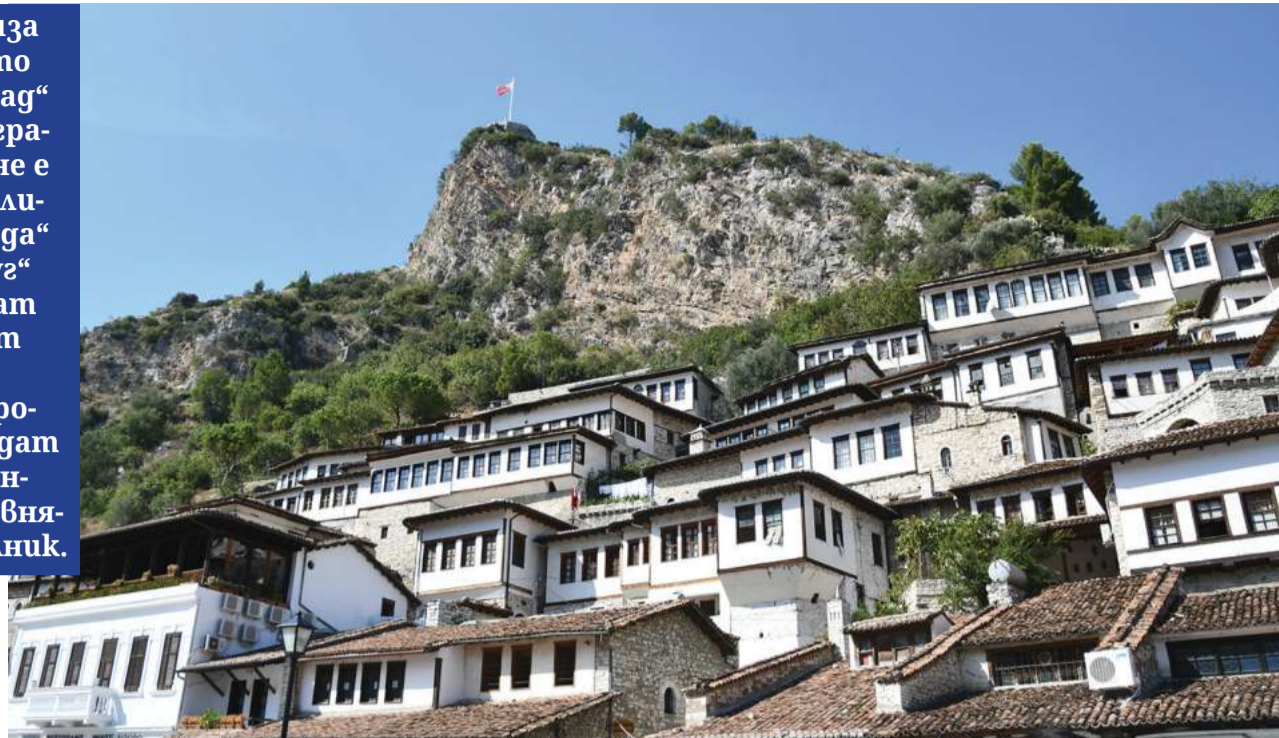
Като един от главните културни центрове в страната, Берат има уникален архитектурен стил с влияния от няколко цивилизации, съжителствали в продължение на векове – от IV в. пр. Хр. до XVIII в. Обявен е за град музей и от 2008 г. е включен в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

Градът е заобиколен от планини и хълмове, включително планината Томор (2416 м) на изток, която е обявена за национален парк. През града минава река Осум. От другата страна се намира планината Шпираг (1218 м). Според албанска легенда планината Томор първоначално е била великан, който се сбива с друг гигант, наречен Шпираг, заради млада жена. Те се убиват взаимно, а момичето се дава в съюзите си, образувайки река Осум.

Старият център на града се състои от два квартала – „Горица“ и „Махалем“, които се намират от двете страни на реката. „Горица“ в подножието на планината Шпираг е по-малкият от двата, като в него има българска общност.

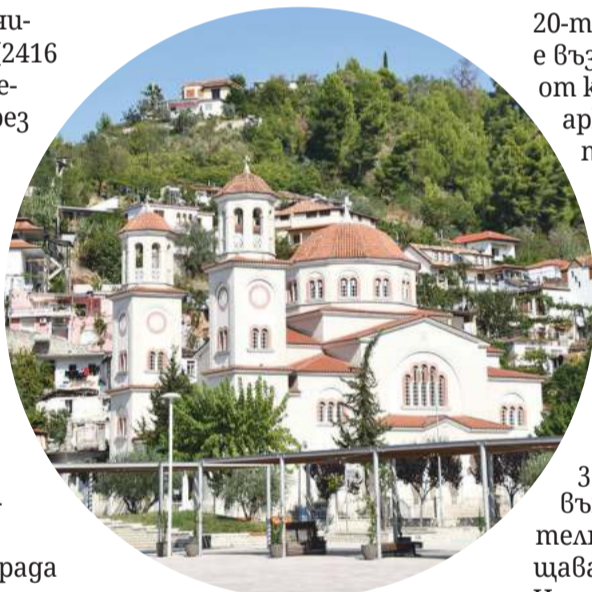
Крепостта в Берат, или Белградското кале, е главната забележителност. Построена е върху скалист хълм наг „Махалем“ и от нея се разкрива красива панорамна гледка към града. Крепостта има 24 кули и 12 църкви.

Църквата „Успение на Дева Мария“ – катедрала, е

Берат – градът с 1001 прозореца

В него се намират най-големите смокинови плантации на Балканите

богата на много артефакти. В нея се намират копия на 2 от 7 канона – правилници към Библията, писани на пурпурна и синя хартия, както и мощите на св. Горазд и св. Ангеларий. Сега е музей, съдържащ три школи на Онуфрий Аргитис – албански зограф и протоиерей на Елбасан от XVI век. Творбите му се характеризират с поствизантийски и венециански влияния.

Мостът Горица, който свързва двете части на Берат, първоначално е построен от гърбо през 1780 г. През

20-те години на миналия век е възстановен и построен от камък. Мостът със седем арки е дълъг близо 130 метра. Според местна легенда в оригиналния гърбен мост се е помещавала пълмница, в която момиче е било затваряно и оставяно да глагува, за да успокои духовете, отговорни за безопасността на моста.

Крепостта не е запазена в оригиналния си вид, въпреки това е представителна и загължително посещавана от туристи в Берат. На територията на крепостта са запазени части от бяла и червена гжамия.

Главната улица – „Булевард Република“, в новата част на Берат напомня на софийския бул. „Витоша“ с многото кафенета, ресторанти и места за отдих. Но в албанското градче те са само от едната страна на улицата – срещу тях има редици гървета. Подобно на Витоша, която се вижда в далечината, „Булевард Република“ е привлекателен със зашеметяващия фон на планината Томор в единия си край и цитаделата

та в гругия. Архитектурата е истински запомняща се, осветена през нощта.

Разхождайки се по главната улица, могат да се видят църква, гжамия, училище, минава се през парк и покрай библиотеката и се стига до 5-звезден хотел „Коломбо“ – внушителна сграда, която се вижда ясно и от върха на крепостта.

Уникална за тази област е необичайната лятна напитка, приготвена от розови листенца, лимонен сок, вода и захар в продължение на няколко дни и сервирана студена. Що се отнася до местната храна, плодородният пейзаж дава изобилие от смокини и маслини, като двете са с изключително качество и се консумират вместо закуски. Най-големите смокинови плантации на Балканите се намират именно в Берат, затова сладкото от смокини и сушените плодове са популярни погаръци. Традиционен местен десерт е кабуни – ястие с пържен ориз със стафиди и канела, а баклавата е класика в региона.

Иванела ЩЕРЕВА

